

**MUSLIMANKAMA
I MUSLIMANIMA
ŽELIMO USPJEŠAN
POST I RADOSNE
BAJRAMSKE DANE**

**90. OBLJETNICA ZAJEDNICE
KULTURE „PREPOROD“ DUBROVNIK**

Sadržaj

AMIR REŠIDOVIĆ PJESME ZA DAN NEZAVISNOSTI BIH	str. 3
DAN OTVORENIH VRATA UDRUGE BOŠNJAČA BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA RH	str. 4
PREDSJEDNIK SABORA BOŠNJAČKIH ASOCIJACIJA HRVATSKE (SABAH).....	str. 6-8
112. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE	str. 10-11
90. OBLJETNICA BOŠNJAČKE ZAJEDNICE KULTURE „PREPOROD“ U DUBROVNIKU	str. 12-15
INTERVJU ELVEDIN EF. POSAVLJAK, GLAVNI IMAM MEDŽLISA ISLAMSKE ZAJEDNICE UMAG	str. 16-18
ČITANJE RUMIJA U RAMAZANU	str. 20-22
SREBRENICA KAO HISTORIJSKA ČINJENICA	str. 24-26
U SUSRET 8. MARTU/OŽUJKU DANU ŽENA	str. 28-30
PROMOCIJA KNJIGE MEHMED I MARIA, AUTORICE ADMIRE FAZLIĆ	str. 32-34
ENES KIŠEVIĆ DOBITNIK KNJIŽEVNE NAGRADE ANTE ZEMLJAR ZA 2026. GODINU	str. 36
PROMOCIJA ETNOGRAFSKOG ROMANA HALIMA U ZAGREBU I LJUBLJANI	str. 38-40
ZAHVALNICE MEDIJIMA ZA PRAČENJE MANJINSKIH AKTIVNOSTI U 2025. ...	str. 41
PETNAESTA GODIŠNJICA SMRTI FADILA HADŽIĆA	str. 43
IN MEMORIAM	str. 44
VEČER FOLKLORA I SEVDAHA U ORGANIZACIJI KUD BOSNA ISTARSKE ŽUPANIJE	str. 45
VEČER FOLKLORA SEVDAHA U ORGANIZACIJI KUD-A "BOSNA" ISTARSKE ŽUPANIJE	str. 46-47

Riječ Urednika

Poštovane čitateljice,
poštovani čitatelji!

Ko' jučer otišao je u vječnost Fadil Hadžić, a navršilo se petnaest godina. Preminuo je u 89. godini (Bileća, 23.4.1922., Zagreb, 2.1.2011.). Vječna mu slava i hvala.

Riječ je o rijetkom, svestranom čovjeku, koji je na svakom području djelovanja ostavio sjajan pečat. Kolege iz Večernjeg listi s pravom su ga nazvali „sedmerostruka ličnost“ s karijerom renomiranog kulturnjaka, pisca, novinara, urednika, kolumnista, redatelja i scenariste, slikara, komediografa. Osobito je uživao u Puli, u danima i noćima festivalskim, i jutrima također, uvijek vedar, nasmijan, raspoložen za razgovor o Festivalu, kojeg je bio jedan od glavnih utemeljitelja. Svojim svestranim stvaralaštvom obilježio je cijelu drugu polovicu 20. stoljeća hrvatske i jugoslavenske kulture, umjetnosti, filma, novinarstva.

Podsjetimo, Fadil Hadžić je snimio više od dvadeset filmova, napisao više od 50 dramskih djela, osnovao Jazvac, Komediju, Vidru, Duga-film, uređivao Vjesnik u srijedu, Telegram, pokrenuo Oko, uređivao Kerempuh. Zahvaljujući inicijativi vjernog i dragog prijatelja Duška Ljuštine, Fadil je dobio ulicu u Zagrebu i Duško je poručio: Čovjek živi dok živi njegovo ime, a Fadil će sigurno živjeti vječno!

Iza Hadžićeve dugogodišnje plodne karijere proizašli su brojni filmovi, predstave, knjige, slike, novine. Bio je osoba koja je uvelike pridonijela bogatstvu hrvatske kulture, a posebice novinarstva.

Kroz dugi stvaralački život Fadil Hadžić išao je s osmijehom. On je volio život i život je njega volio. Energičan umjetnik svoj talent je pokazao u raznim područjima, no posljednja dva desetljeća života posvetio je kazalištu.

Urednik Asim ČABARAUDIĆ

Impresum

Nakladnik: Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske / SABAH / www.sabah.hr, Zagreb Nova cesta 4

OIB: 25617086275

Za nakladnika: Kadro Kulašin

Glavni i odgovorni urednik: Asim Čabaravdić,
e-mail: asim.cabaravdic@gmail.com, mob 091 441 00 41

Uredništvo: Kadro Kulašin, Ishak Hodžić, Asim Čabaravdić, Mehmed Džekić

Dopisnički kolegij: Kadro Kulašin, Splitsko-dalmatinska županija, Asim Čabaravdić, Istarska županija, Denis Beganović, Primorsko-goranska županija, Biserka Brkić, Sisačko-moslavačka županija, Admir Muhić, Karlovačka

županija, Mesud Bužimkić, Zagrebačka županija, Izet Spahović i Kemal Tursunović – Zmaj, Dubrovačko-neretvanska županija.

Tajnik Uredništva: Ishak Hodžić

Adresa uredništva: 10000 Zagreb, Nova cesta 4,

tel: 00385/01/ 309-1083

Fax: 01/309-1084

e-mail: sabahinfo1@gmail.com, sabah@zg.t-com.hr

Grafička priprema: Grafocentar, Sesvete

Tisak: Grafocentar, Sesvete

Tiskano uz financijsku potporu iz državnog proračuna RH, putem Savjeta za nacionalne manjine RH.

AMIR REŠIDOVIĆ PJESME ZA DAN NEZAVISNOSTI BiH

BOSNA

Nit' ljepše riječi
nit' ljepše pjesme
nit' ljepših cura
od Emine i Esme .

Nit' bolje sofre
za Bajram spremljene,
nit' bolje družine
od pravih jarana,
nit' ljepšeg cvijeta od ljiljana..
Bosna to je
srcem iscrtana...

AMANET

U svaki djelić bića mog
uvezani su preci.
Sve što osjećam i znam
u amanet, ostavljam djeci .

Dodirom blagim
želio bih,
O kako bih želio,
da im prenesem plamičak vedri,
da im u očima sija milosti put,
da u srcima ljubav, čista se gnijezdi
da san na javi ne blijedi....

Riječima koje tješe,
riječima koje trgam,
u šutnji i smutnji,
želio bih,
O kako bi želio,
da prenesem nježno i milo,
da od svega najvrijednije je
pravde i istine krilo,
i u duši mir.

BULBULI SU DOLETJELI

Bulbuli su doletjeli sve do sinjeg mora,
da bi čuli zorom kanat u Istri gardelina.
Plavim nebom iz šehar Bosne
čistog srca, vesela,
da bi svoja mala krila u lipoj Istri skupila...

Tko to budan sanja noći
svoga rodnog kraja,
Tko to pozna Velog Jožu i kapetana zmaja
Koga sunce žarko grije
kao nikad prije ,
tko kraj sebe za život ima ljude najmilije ...

Samo anđeli znaju
kolko je dobrote u ljudima čistog srca i u pjesmi naših ptica...
To što Bosnu i Istru veže
ne kida se više,
svima nam je lipo tote,
tu su i naša dica mila...

Dan otvorenih vrata Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata RH

Braniteljska manifestacija Dan otvorenih vrata UBBDRH-e održana je 23. prosinca/decembra 2025. godine od 11:00 – 13:00 sati u sjedištu

Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske (UBBDRH), Zagreb Nova cesta 4.

Temeljni je cilj manifestacije bio da se zorno predstavi rad, programi i projekti udruge široj javnosti, institucijama i partnerskim organizacijama. Aktivnost se je odvijala uz sudjelovanje predstavnika državnih i gradskih institucija, braniteljskih udruga, te brojnih građana.

Nazočni su bili predstavnici više institucija: iz Ministarstva hrvatskih branitelja Anita Milas-Anžić, ravnateljica Uprave za savjetodavnu, psihosocijalnu i zdravstvenu pomoć, iz Gradskog poglavarstva Grada Zagreba – Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom Milena Suknaić, voditeljica Odjela za programe udruga. Također su bili predstavnici braniteljskih udruga Željko Drašković, glavni tajnik SUHBL PTSP RH, Ivan Tolić, predsjednik UHBL PTSP Grada Zagreba, Irena Škarić, predsjednica Udruge roditelja poginulih hrvatskih branitelja Grada Zagreba i Zagrebačke županije

Ostali:

- brojni građani zainteresirani za rad Udruge,
- članovi UBBDRH koji su aktivno sudjelovali u organizaciji i provedbi događaja,
- U ugodnoj atmosferi i planovima za rad naše i drugih braniteljskih udruga RH, obećana je pomoć institucija kako na državnoj tako i na gradskoj razini,
- Predsjednik UBBDRH, Omer Alibašić zahvalio se prisutnima na dolasku uz čestitku i lijepe želje za nadolazeće blagdane Božića, te poželio sretnu i uspješnu 2026. godinu.

Program Dana otvorenih vrata započeo je pozdravnim govorom i uvodnim obraćanjem Omera Alibašića, predsjednika UBBDRH.

Alibašić je u svom izlaganju predstavio povijest osnivanja Udruge, njezinu svrhu i temeljne ciljeve. Također, osvrnuo se na dosadašnji rad, naglašavajući aktivnosti usmjerene na pružanje podrške braniteljima i njihovim obiteljima. Isto tako detaljno je predstavio programe i projekte koje Udruga provodi, s posebnim naglaskom na:

- programe psihosocijalne podrške,
- aktivnosti očuvanja digniteta Domovinskog rata Republike Hrvatske,
- projekte usmjerene na edukaciju i uključivanje braniteljske populacije u društveni život.

Predsjednik UBBDRH tijekom svoga izlaganja podvukao je značaj programa obilježavanja obljetnica stradanja branitelja u Domovinskom ratu, uz naglasak na doprinos i ulogu branitelja Bošnjaka, kao neizostavnog dijela obrane Republike Hrvatske.

Sudionici Dana otvorenih vrata Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Hrvatske imali su priliku upoznati se s radom Udruge kroz razgovore, prezentacije i izložene materijale. Predstavnici institucija izrazili su zadovoljstvo aktivnostima Udruge te naglasili važnost kontinuirane suradnje.

Predsjednik Alibašić osobito je naglasio iznimno dobru i kontinuiranu suradnju na državnoj i gradskoj razini:

- Ministarstvo hrvatskih branitelja, naročito u segmentu savjetodavne i psihosocijalne podrške,
- Grad Zagreb, odnosno Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom.

Spomenuta se suradnja očituje kroz podršku projektima, zajedničke aktivnosti i uključivanje Udruge u šire društvene programe.

Jedinstveni je zaključak o manifestaciji:

- Dan otvorenih vrata uspješno je realiziran uz velik odaziv institucija, braniteljskih udruga i građana.
- Udruga je na kvalitetan način predstavila svoj rad, projekte i planove.
- Sudionici su izrazili podršku daljnjem djelovanju Udruge te spremnost na nastavak i jačanje suradnje.
- Aktivnost je doprinijela boljem razumijevanju uloge i značaja branitelja Bošnjaka u Domovinskom ratu Republike Hrvatske.

Braniteljska manifestacija Dan otvorenih vrata UBBDRH završena je u 13:00 sati uz neformalno druženje sudionika s ugodnim razgovorima i razmjenom iskustava o radu i djelovanju braniteljskih udruga i asocijacija.

Nura Mudrov

Spomen park i spomen obilježje, u Folnegovićevoj naselju pokraj Islamskog centra i džamije u Zagrebu, za 1.157 poginulih Bošnjaka branitelja Domovinskog rata RH

PREDSJEDNIK SABORA BOŠNJAČKIH ASOCIJACIJA HRVATSKE (SABAH)

KADRO KULAŠIN ZA BOSNU: Neznanje i nepoznavanje Drugog je najveći problem

Kadro Kulašin je predsjednik Sabora bošnjačkih asocijacija Hrvatske (SABAH), jedan od ljudi koji su dugo u bošnjačkom organiziranju u Hrvatskoj, ali i čovjek koji o toj temi ne govori kao o pukoj administraciji ili "folkloru zajednice". Kod njega se stalno vraća jedna ista linija, da manjina mora imati sistem, kontinuitet i sadržaj, a integracija, i unutrašnja i društvena, ne nastaje od deklaracija, nego od svakodnevnih, planskih koraka

Kad smo se uključili da snimamo razgovor, Kadro Kulašin je, gotovo usput, pomjerio telefon tako da sve "legne" kako treba. Taj mali, praktični pokret nekako je odmah objasnio njegov stil. Ovaj Bošnjak voli da stvari budu jasno postavljene, da imaju smisao i da se, kad se jednom krene, ne staje na pola puta.

Kadro Kulašin je predsjednik Sabora bošnjačkih asocijacija Hrvatske (SABAH), jedan od ljudi koji su dugo u bošnjačkom organiziranju u Hrvatskoj, ali i čovjek koji o toj temi ne govori kao o pukoj administraciji ili "folkloru zajednice". Kod njega se stalno vraća jedna ista linija, da manjina mora imati sistem, kontinuitet i sadržaj, a integracija, i unutrašnja i društvena, ne nastaje od deklaracija, nego od svakodnevnih, planskih koraka.

Kulašin je iz Donjeg Vakufa, ali je u Split došao vrlo rano, kao dječak. "Došao sam ovdje u srednju školu. Imao sam 14 godina... to je bilo 1979. godine", kaže. U njegovom sjećanju nema dramatičnosti oko tog odlaska: roditelji su, objašnjava, vjerovali da djecu treba "gurati" prema gradu, obrazovanju i kulturi. "Kako su nas roditelji tjerali da idemo u čaršiju... ja sam čaršijsko dijete. Ideš u biblioteku, ideš u kino, ideš na folklor, treniraš... otvaraš pogled."

Zato mu, kaže, nije bilo "nenormalno" što je došao i ostao, što je rano naučio živjeti u drugoj sredini. U Splitu se uključivao u lokalna kulturno-umjetnička društva, tražio načine da svoj

identitet – i bošnjački, i bosanski, i "splitski" – prožima kroz kulturu i javni život, koliko god je to bilo moguće. Kad govori o tom periodu, osjeti se da je Kulašin navikao da se identitet ne brani galamom, nego djelom.

Priča o Bošnjacima u Hrvatskoj devedesetih, a posebno u Dalmaciji, često se prepričava površno, ponekad i nepravedno. Kulašin tu odmah postavlja okvir. Prije rata, kaže, veliki broj ljudi iz Bosne i Hercegovine radio je po hrvatskim gradovima – u građevini, brodogradilištima, industriji. "Ljudi zaboravljaju da je u velikom broju građevinskih firmi u Zagrebu, Splitu, Šibeniku, Rijeci... u brodogradilištima... bilo naših sunarodnjaka. To su bili ljudi koji su često živjeli sami, bez porodica, kao da su 'na radu' negdje dalje na Zapadu. Kao da su išli u Njemačku", kaže. Kad je rat počeo, mnogi su se uključili u obranu Hrvatske, neko u inženjeriju, neko u mornaricu, neko u druge jedinice, zavisno od posla i iskustva. I sam Kulašin je bio profesionalni vojnik, i danas to izgovara kao dio biografije, bez potrebe da se uveća ili umanji: "Ta naša srčanost je jedan... kuriozitet", kaže, svjestan koliko je taj podatak ponekad teško objasniti ljudima koji su rat gledali samo kroz crno-bijele narative.

Sjeća se i jedne fotografije iz ranih mjeseci 1991. godine, protesta u Splitu ispred tadašnje komande Vojno-pomorske oblasti, odnosno ispred Banovine. Na tim snimcima, kaže, vidi se i tadašnja zastava SDA. "Neki su probali tu zastavu retuširati, ali ja je svaki put vratim nazad." Za njega je taj detalj važan upravo zato što svjedoči o prisutnosti i ulozi bošnjačke manjine u Hrvatskoj u tom periodu. U njegovoj interpretaciji, historija se ne smije uređivati prema dnevnim potrebama – ni kada je neprijatna, ni kada je "komplicirana" za objašnjavanje.

A onda dolazi, kako kaže, najkonfuzniji trenutak, rat u Bosni i Hercegovini. Ljudi koji su ovdje živjeli desetljećima imali su "srce" u Bosni, ali su život gradili u Hrvatskoj. "Ljudi su željeli

srcem pomoći svojoj matičnoj zemlji, a tada i tu žive 20–30 godina.” Mnogi su, priča, tada otišli u Bosnu s porodicama ili su porodice doveli ovdje – sve je bilo u pokretu, pod pritiskom, pod strahom. Taj period Kulašin pamti kao vrijeme u kojem je bilo najviše unutrašnjih lomova, ali i vrijeme u kojem se pokazalo koliko je bošnjačka manjina zapravo već bila uvezana s Hrvatskom.

Ako je očekivati da će priča o integraciji u Dalmaciji biti opterećena tenzijama, Kulašin iznenađuje smirenošću. Njegova ocjena odnosa Splitsana prema Bošnjacima nije romantična, ali je jasna: “Domicilno stanovništvo je vrlo pozitivno određeno prema nama. Ljudi nisu opterećeni time.”

On pravi jednu važnu distinkciju, kaže da su se, kroz godine, mijenjali slojevi stanovništva, dolazili novi ljudi, a s tim dolascima ponekad su se pojavljivali i drugačiji tonovi u javnosti. Ali Split, u njegovom doživljaju, zadržava specifičan mentalitet: ako te prihvate – prihvate te jasno; ako ne – isto je jasno. “Ako nekom pašeš, pašeš mu, ako mu ne pašeš, odmah mu ne pašeš.” I upravo mu je ta direktnost, kaže, uvijek više odgovarala od gradova u kojima se “glumi” tolerancija, a iza leđa raste nepovjerenje.

Kulašin podsjeća i na jedan konkretan dokaz dugotrajne prisutnosti Bošnjaka: “Mi imamo molitveni prostor preko četrdeset godina, u strogom centru grada.” To nije samo činjenica, nego znak da su bošnjačka i muslimanska prisutnost u Splitu ukorijenjene, vidljive i u praksi prihvaćene.

O incidentima koji su se povremeno događali (poput sknavljenja vjerskih objekata) govori bez dramatizacije jer takve stvari, kaže, mogu stvoriti utisak da je situacija “politički napeta”, posebno kada se gleda izdaleka. Ali iz njegove perspektive, većina ljudi koji ovdje žive to “ne osjeti” kao svakodnevni strah. On insistira da se ne pravi široka slika od izoliranih ekscesa i da se svaka situacija treba precizno sagledati, šta je incident, a šta je politika, šta je pojedinačno, a šta organizirano. “Neznanje, odnosno nepoznavanje Drugog je najveći problem”, kaže, i u toj rečenici zapravo sažima čitavu svoju integracijsku filozofiju.

Kad govori o integraciji, Kulašin uvijek ide na konkretno – šta ste uradili, koga ste pozvali, šta ste pokazali, gdje ste otvorili prostor. U Splitu, kaže, Islamska zajednica i bošnjačke organizacije godinama rade upravo ono što mnogi zazivaju, ali rijetko provode.

Organizirali su posjete zaposlenika gradske i županijske uprave Islamskoj zajednici – ne samo “vođećih ljudi”, nego i onih koji svakodnevno rade u sistemu, da upoznaju šta je Islamska zajednica, kako izgleda život zajednice, kako ljudi žive svoje običaje i vjeru. Zatim su, kaže, doveli i predstavnike braniteljskih udruga na Bajram: “Da dođu, da vide šta je to.”

Posebno s ponosom govori o onome što smatra rijetkim i u mnogo razvijenijim zemljama: redovnim posjetama školskih

grupa Islamskoj zajednici. “Glavni imam Vahid ef. Hadžić i njegova supruga uspjeli su nešto što je rijetkost... da se na sedmičnoj razini organizira posjeta osnovnih i srednjih škola Islamskoj zajednici.” I to, naglašava, dolazi i kroz katolički vjeronauk: vjeroučitelji dovode djecu da uče o Drugom i Drukijem. Kulašin tu vidi pravi temelj integracije – ne političke parole, nego obrazovanje, radoznalost i kontakt. “Važno je da djecu učimo da nas ima različitih... a da u stvari nismo toliko ni različiti.”

U njegovom opisu Splita, taj “kontakt” nije izuzetak nego praksa i podrazumijeva odnose s udrugama civilnog društva koje se bave ljudskim pravima, saradnju s kulturnim inicijativama, prisutnost u javnom životu. “Mi se prožimamo kroz to sve”, kaže, izbjegavajući riječ “borba”. To je zanimljivo jer čovjek koji je prošao ratne i organizacijske rovove, danas svjesno bira rječnik koji smiruje, a ne pali.

Kada priča o SABAH-u i bošnjačkom organiziranju na nivou Hrvatske kroz Nacionalnu koordinaciju Bošnjaka kojoj je suosnivač, Kulašin se vraća na jednu ideju koju stalno ponavlja: zajednica nije samo Zagreb, Rijeka ili velika središta. “Svaki pojedinac je bitan, bez obzira gdje je. Jer mi nikad ne znamo šta nam on može doprinijeti, odnosno šta mi njemu možemo doprinijeti.”

Zato posebno govori o manjim sredinama: Šibenik, Šibensko-kninska županija, Zadarska županija, mjesta gdje je zajednica mala, ali simbolički i strateški važna. “Lahko je to napraviti u velikim sredinama... uvijek se skupi sto, dvjesto ljudi. Ali ove gdje su manje zajednice – njih ne bi se smjelo isključiti.”

U toj logici dolazi i njegova rečenica koja je, u suštini, i kritika i alarm: “Ako mi imamo takav luksuz da nemamo kandidate za određena vijeća – to je luksuz.” On tu misli na vijeća nacionalnih manjina, na pravo koje postoji, ali koje se ne koristi zbog slabog organiziranja, zamora ljudi ili osjećaja da “nema smisla”. Kulašin to ne prihvata. Njegova filozofija je praktična i odnosi se na to da jedan čovjek može biti nukleus, početak, jezgro oko kojeg se gradi dalje, ali ga morate imati.

Za njega, pitanje mreže i koordiniranja nije pitanje rivalstva nego protoka informacija. “Protok informacija je vrlo važan”, kaže, i upozorava na ono što se često događa u manjinskim zajednicama: formiraju se “dva tabora” bez stvarnog razloga, samo zato što ljudi ne razgovaraju. “Ja mislim da si ti protiv, a ti misliš da sam ja protiv... u stvari samo nismo razgovarali.” Taj problem, naglašava, ne rješava se pobjedom jednog nad drugim, nego kulturom dijaloga, čak i kada se ne slažete. “Moramo razgovarati. Sлагali se ili ne – moramo imati otvoren kanal.”

Kulašin je posebno osjetljiv na odgovornost vođećih ljudi. Ljudi na terenu gledaju, kaže, kako se ponašaju oni na vrhu. Ako vrh nema korektan odnos, to se odmah prelijeva dolje kao nepovjerenje. A on je, u tom smislu, ponosan na

jednu stvar: da je uspjeh bošnjačke manjine u političkoj mobilizaciji posljednjih godina došao upravo iz poruke o saradnji i zajedništvu. "Jedan od razloga uspjeha... bila je poruka da se prestalo sa sukobima i da se ušlo u fazu saradnje." Ali odmah dodaje da se to mora održati. Jer bez kontinuiteta sve se pretvara u kratkotrajni "bljesak", a razočaranje se vraća još jače.

U Kulašinovim rečenicama često se pojavljuje riječ koja pripada menadžerskom rječniku, ali kod njega ima dodatnu težinu: kontinuitet. Kaže da je u današnjem vremenu lahko "pokrenuti" – portal, emisiju, festival, udruženje. "Pokrenemo za jedan dan." Teže je održati, hraniti, razvijati, stvarati naviku kod ljudi. Danas, u doba društvenih mreža, čak i algoritmi "traže hranu", morate stalno davati sadržaj da bi vas uopće bilo.

Tu se vidi i njegov profesionalni background. Kulašin je dugo radio u sistemima koji traže organizaciju, timski rad i hijerarhiju odgovornosti. "Cijeli život radim u nekom sistemu... u firmama po 800 ljudi." Zato i zajednicu vidi kao nešto što mora imati strukturu: "Od vrha do dna ustrojeno kako treba." Ne zbog kontrole, nego zbog održivosti i jasnog rada.

U tom tonu govori i o potrebi da se ponekad stane, sjedne, revidira, dogovori. "Ako treba sjesti sedam dana, deset dana – neke stvari revidirati." Ne smije se, kaže, dozvoliti da cijela zajednica postane talac odnosa dva čovjeka ili dva kruga. "To je užasno." I tu, opet, njegov ton ostaje diplomatski, ali poruka je oštra: ego i lične netrpeljivosti u manjinskim zajednicama proizvode štetu koja se teško popravlja.

On sebe, pritom, ne predstavlja kao čovjeka koji "živi od funkcije". Naprotiv, naglašava da nema materijalni interes i da mu je važnija satisfakcija da zajednici nešto ostane, zapis, institucija, program, kontinuitet. "Više mi je satisfakcija da smo nešto doprinijeli našoj zajednici, da je nešto ostalo zapisano."

Jedna od najzanimljivijih dionica razgovora bila je ona o kulturi kao temelju opstanka. Kulašin otvoreno kaže da se bošnjački kulturni rad u Hrvatskoj ne smije svesti na gastronomiju i "prigodne programe". "Ako sve svedemo na baklave, bureke, čevape... to je kratkog daha." Kultura je, u toj logici, ono što ostaje kad se sve drugo potroši. I tu dolazimo do jedne njegove ključne ideje: bošnjačka manjina mora graditi prostore i programe koji će privlačiti i "naše" i druge, koji će biti u tkivu grada, vidljivi, otvoreni.

U istom dahu govori i o prostorima kulturnih centara Nacionalne koordinacije te da nije nužno da svi imaju 400 ili 600 kvadrata da bi mjesto imalo snagu. Kao primjer navodi francuski kulturni prostor u Marmontovoj ulici u Splitu – relativno mali, ali u centru, vidljiv, funkcionalan. Tu se odvijaju škole jezika, izložbe, kulturna događanja. "Želim reći da nam ne treba 500 kvadrata. Dovoljno je i 50, ako znaš šta hoćeš." Odnosno, Kulašin u Koordinaciji zagovara

definiranje potreba biblioteka, sala za susrete, prostor za radionice, možda mali kafić kao mjesto okupljanja.

Zanimljivo je bilo primijetiti da Kulašin i kad je nezadovoljno opservira, on stalno nudi rješenje. Njegovo rješenje je, opet, sistemsko: ne treba se stalno nadmetati ko je "krovni", ko je "prvi", ko je "važniji". Umjesto toga, kaže, treba programski dogovor: ko se bavi čime, gdje su preklapanja, gdje su rupe, ko ima kapacitete.

U toj viziji, Nacionalna koordinacija Bošnjaka u Republici Hrvatskoj – Bošnjaci zajedno! je koordinacija – organizacija koja usklađuje, informira i pravi okvir. Kulašin vjeruje da u zajednici ima prostora za sve, za izdavaštvo, za škole bosanskog jezika, za kulturno-umjetničke sekcije, za medijski rad, za programe mladih.

U njegovom idealnom scenariju smanjeni su endemski sukobi, jer svako zna svoju odgovornost. Ako se radi informiranje – radi se kvalitetno. Ako se radi festival – radi se ozbiljno. Ako se radi škola jezika – radi se sistemski, s nastavnim planom, uporno, iz godine u godinu. To je ono što on zove "profesionalno" ili "poluprofesionalno", ali uvijek s vidljivim trudom. Najopasnije je, kaže, kad se ne vidi trud i kad se energija troši na formu, a ne na sadržaj.

Posebno zanimljivo je kako Kulašin vidi Split, ne samo kao mjesto gdje Bošnjaci žive, nego kao kulturnu šansu. Split je, kaže, turističko i ekonomsko središte, grad koji ima snažan identitet i kulturne forme (poput klapa) koje su dio mediteranskog duha. On vjeruje da se tu može napraviti nešto autentično, susret sevdaha i klape, programi koji bi bili i bošnjački i hrvatski i splitski, i lokalni i bosanski, i otvoreni.

Naglašava da u Splitu postoje ljudi i muzičari koji već godinama grade takve mostove, da ima znanja i kapaciteta, ali da je za iskorak na viši nivo potrebna šira logistika, bolja povezanost i plan. Ne "jednokratni spektakli", nego sadržaj koji će se ponavljati, rasti i postati prepoznatljiv. Kulašin tu, opet, vraća priču na kontinuitet: jednom se može napraviti događaj, ali treba napraviti naviku da se to očekuje svake godine, da grad zna da je to dio kalendara, da se publika širi.

Kad se razgovor približi kraju, Kadro Kulašin se vraća na pitanje koje mu očito stoji u pozadini već dugo: Šta ostaje iza nas? "Pitanje je koliko ćemo ostaviti za sobom", kaže. Ne možete ostaviti ništa ako zajednica nije živa, ako ne ulaze novi ljudi, ako se sve svodi na uski krug istih lica.

Njegov ideal nije zajednica koja je stalno "u odbrani", nego zajednica koja ima normalan kulturni i društveni život: biblioteke, horove, škole, debate, promocije, prostor gdje se ljudi osjećaju dobrodošlo, gdje je "toplo, čisto, komforno", gdje niko ne viče i niko se ne svađa. "Ljudi to vole", kaže jednostavno, kao da objašnjava najosnovniju ljudsku potrebu: dostojanstvo.

Autor Filip Mursel Begović, časopis BOSNA, 13. januara/ siječnja 2026.

DONJI VAKUF

112. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

VIŠE OD 12 MILIJUNA EURA MANJINAMA ZA PROGRAME KULTURNE AUTONOMIJE, ŠTO JE ZA 10 POSTO VIŠE NEGO LANI

Za programe ostvarivanja kulturne autonomije u 2026. udruge i ustanove nacionalnih manjina dobile su ukupno 12.486.362 eura, što je za deset posto više u odnosu na prošlu godinu, objavljeno je na 112. sjednici Savjeta za nacionalne manjine RH održanoj 6. veljače/februara 2026. godine. Ipak, to je znatno manje od 18 milijuna koliko je ukupno traženo.

Najviše, 2.584.100 eura dobili su Srbi, prema visini sredstava slijede ih Mađari s malo više od dva milijuna eura, Talijani su dobili milijun i pol eura, Česima je pripalo malo više od milijun eura, Bošnjacima 929.000 eura, Albancima nešto manje od 600 tisuća eura, a Slovaci su kao i Ukrajinci dobili malo manje od pola milijuna eura. Ostale manjine dobile su pojedinačno znatno manje. Radi se o programima udruga i ustanova nacionalnih manjina koje prema odluci Savjeta dobivaju sredstva iz državnog proračuna za realizaciju programa vezanih za nakladništvo, kulturni amaterizam i manifestacije.

Prema riječima Branke Bakse, predsjednice Povjerenstva za dodjelu sredstava, na javni poziv za 2026. prijavljeno je ukupno 1.365 programa kulturne autonomije 114 udruga, a dodijeljena su sredstva za financiranje 1.235 programa. Sjednicom je predsjedavao Tibor Varga, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH, koji je pozvao saborske zastupnike manjina, članove Savjeta, da budu nepristrani tijekom rasprave o dodijeljenim sredstvima, te zahvalio svima koji su sudjelovali u odlučivanju i pripremanju sjednice.

Tekst i foto Slavica Šarović

90. OBLJETNICA BOŠNJAČKE ZAJEDNICE KULTURE „PREPOROD“ U DUBROVNIKU

Za Dubrovnik se odavno zna, i uvijek se s jednakim ushićenjem govori i piše, da je to jedan od najljepših graditeljski najmonumentalnijih gradova na Mediteranu. Oko toga nitko više ne dvoji. „Dubrovnik nije samo umjetničko djelo“, zapisao je veliki hrvatski pisac Jure Kaštelan, nego je i on sam stvaralac, kroz vjekove. Izložen utjecajima sa istoka i zapada, a uvijek vlastiti. Okrenut vjetrovima, a uvijek stamen i čvrst. Na njegovim kamenim kulama i zidinama ne bdije snaga oružja, nego misao i duh slobode. Nigdje se drugdje sretnije i veselije ne prožimaju i ne primjećuju dvije ključne odrednice kad je u pitanju smisao čovjekova života, a to su sloboda i tradicija.

Takav su Dubrovnik zapravo vidjeli i drugi posjetitelji, čak i više od toga. Svaki turist, putnik, namjernik, gost, bez obzira na svjetove i namjere što ih sobom donosi, može na licu mjesta vidjeti kako se u ovoj značajnoj simbiozi svjetlosti i kamena na magičan način spajaju prošlost i sadašnjost. Vjerovatno su takav Dubrovnik i njegovo znakovito okruženje vidjeli i doživjeli davno doseljeni Muslimani - Bošnjaci, koji su ovdje nekada barem na kratko dolazili i boravili, tako reći trbuhom za kruhom, što potvrđuju arhivski dokumenti, ali i činjenice koje to do danas pokazuju. Rezultat njihovog dolaska u ovaj Grad jest što je 1934., godine pronikla ideja nekolicine uglednih Muslimana iz Islamske zajednice u Dubrovniku, o formiranju prvog Jugoslovenskog muslimanskog društva „Preporod“ Dubrovnik. To Prvo novoosnovano kulturno društvo jedno vrijeme počinje djelovati u Vili Kaboga u Starogradskoj jezgri, a kasnije na još dvije lokacije. Bez obzira na sve tadašnje historijske okolnosti, od svoga osnivanja pa nadalje Društvo nikada službeno nije prekidalo svoj rad, već je djelovalo s prekidima, dužim ili kraćim, ali sve do današnjih dana.

Nakon stvaranja samostalne demokratske Hrvatske države, i završetka Domovinskoga rata Republike Hrvatske na ovim prostorima 1992., godine, obnovljen je rad ovog Društva pod novim imenom Kulturno društvo Bošnjaka „Preporod“ Dubrovnik, koje će nešto kasnije prerasti u Bošnjačku zajednicu kulture „Preporod“ Dubrovnik, uz pomoć koje Bošnjaci u Gradu Dubrovniku čuvaju i njeguju tradiciju svoga imena, vjere, bića, kulture i svoga postojanja. Od tih dana pa sve do danas, na čelu ove BZK je dugogodišnji predsjednik IZET SPAHOVIĆ, čovjek čelične volje, snage i umijeća, virtualne okretljivosti i snalažljivosti, kojemu u tom poslu još uvijek nema premca. U ime, i na ponos svih Bošnjaka u ovome Gradu gosp. Spahović se s nekoliko svojih najbližih suradnika godinama nezaustavljivo hvata u koštac s

najzahtjevnijim kulturnim aktivnostima na ovim prostorima, organizira brojna kulturna događanja, znanstvene skupove i manifestacije, njeguje bošnjačku tradiciju igre, pjesme, i pisane riječi, i uporno širi bošnjačko djelovanje na cijelo okruženje. Na taj način upečatljivo uspostavlja značajan i važan Most suradnje naših Naroda, koji žive u različitim, a veoma bliskim, i historijski povezanim državama.

Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“ Dubrovnik obilježava značajnu 90 – obljetnicu svoga postojanja i djelovanja na ovim prostorima. Uz sve poteškoće na koje je nailazila ova Zajednica kulture, uspjela je do danas održati kontinuitet svoga djelovanja. Ponajprije, učvrstiti i proširiti neophodnu međusobnu suradnju sa svima, uz otvorenost i dijalog, koji luče najbolje rezultate. Tako smo i dospjeli do ovako značajnog jubileja svoga postojanja i djelovanja. Zahvaljujući Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske, kao i susretljivosti Poglavarstva Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije, u povodu ovog velikog jubileja, organizatori i vrijedno vodstvo BZK „Preporod“ Dubrovnik, priredili su bogat kulturno-zabavni program koji je trajao više od 3 dana, prezentiran u različitim oblicima i na vrlo značajnim historijskim lokalitetima u Dubrovniku. Sa željom da se ovaj znakoviti i svečani događaj ne zaboravi, i da kao takav poprimi zaslužujući biljeg, ovu manifestaciju opslužilo je više od 300 učesnika, igrača, svirača, i pjevača, ali i drugih naših gostiju, prispjelih iz susjednog okruženja, koji su bili smješteni u Studentskom centru na Lapadu, u privatnom smještaju, i u hotelu „Lero“ u Dubrovniku.

U petak 14. studenog/novembra, 2025. godine, u prekrasnom i bajkovitom okruženju objekta „Vila Čingrija“, u dvorani prepunoj posjetitelja, predstavljene su tri vrlo značajna pisana djela: „Semiotika Bosne“, autora akademika prof. dr. Senadina Lavića, „Milenijsko trajanje Bosne“, autora dr. sc. Nermina Tursića, i „Preživjet ću, i jesam“, autora Kemala Tursunovića Zmaja.

O knjigama su govorili: U ime izdavača knjiga BZK „Preporod“, IZET SPAHOVIĆ, dipl. esc. ADEMIR PANJETA, akademik prof. dr. SENADIN LAVIĆ, iz Sarajeva, dr. sc. NERMIN TURSIC, iz Srebrenika, doc. dr. med. sci. AMIR TURSUNOVIĆ, iz Tuzle, prof. NASIHA AVDIĆ, iz Srebrenika, prof. ALMA BAJRAKTAREVIĆ, iz Srebrenika, i KEMAL TURSUNOVIĆ ZMAJ, iz Dubrovnika. Kulturni dio programa nadopunili su virtuoзни bosanski sazlije RAZIM SLANJANKIĆ i SADIL MEHMEDOVIĆ, iz Srebrenika.

U sklopu ove prezentacije dodijeljena su PRIZNANJA I ZAHVALNICE BZK „Preporod“ Dubrovnik zaslužnim pojedincima. PRIZNANJA su dobili: dugogodišnji aktivista BZK i autor više knjiga KEMAL TURSUNOVIĆ ZMAJ, glavni imam Islamske zajednice Dubrovnik SALKAN EF. HERIĆ, aktivisti SEAD RAMČIĆ, AZIZ HASANOVIĆ, ŠEVKO ZULOVIC, dobrovoljni donator DAMIR TURSUNOVIĆ, dok su ZAHVALNICE dobili: doc. dr. sc. AMIR TURSUNOVIĆ, prof. NASIHA AVDIĆ, i prof. ALMA BAJRAKTAREVIĆ. Zahvaljujući Poglavarstvu Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanskoj županiji, koji su nam uvijek pružali potporu, po završetku programa priređen je koktel, a kasnije za goste, recenzente, i uzvanike svečana večera.

U danima 14., 15., i 16. studenog/novembra 2025., u Maloj dvorani Studentskog centra na Lapadu, upriličena je Likovna kolonija za djecu i odrasle pod nazivom; „Od Kulina Bana do dubrovačkih dana“. Sudjelovali su direktorica Kolonije prof. Amna Sofić, iz Zenice, prof. Hasan Čakar, akademski slikar iz Sarajeva, mr. Medžid Fakić iz Tutina, mr. Velid Trkić, stručni voditelj iz Travnika, Ferid Ramčević, Tutin, Mirzet Tutić, Tutin, Husein Šljivo, Bugojno, Dženan Jusić, Vareš, Aida Hodžić Pašalić, Zenica, Amina Hrustić, Zenica, Azra Močević, Zenica, Adriana Todorović, akademska slikarica iz Zenice, prof. Neira Serdarević, Zenica, Fuad Skomorac, Zenica, Đenan Šahdan, Travnik, Semir Sofić, Zenica, Dženana Šoš, Čapljina, Amina Čavčić, Mostar, Izet Spahović, Dubrovnik, Đeni Ramčić, Dubrovnik, Ademir Panjeta, Dubrovnik, Arnela Kusturica, Dubrovnik, Admirrela Kurtović, Dubrovnik. Hvala svim autorima i učesnicima ove Likovne kolonije, na njihovom trudu, prosvječenosti i likovnoj originalnosti, koji su kroz vizualni sadržaj likovne tradicije, posebno djece i mladih ljudi, pokušali pridonijeti da i ostali nauče cijeniti vrijednost ove značajne umjetnosti, da njeguju velika imena ove tradicije, kako u Dubrovniku, tako i drugdje, da razumiju značenje ovakve vrste kulture, i da te vrednote druženja i zajedništva primjenjuju u svakodnevnom životu.

U subotu 15. studenog/novembra 2025. godine, u dvorani Studentskog centra na Lapadu, u povodu velikog jubileja uzvanicima i gostima prigodnim riječima obratio se dugogodišnji predsjednik Bošnjačke zajednice kulture „Preporod“ Dubrovnik IZET SPAHOVIĆ. Poželio je ugodan boravak i toplu dobrodošlicu svim nazočnim, a potom posebice pozdravio uzvanike: Matu Frankovića, gradonačelnika Dubrovnika, kao uzoritog domaćina svih naših manifestacija, župana Dubrovačko neretvanske županije BLAŽA PEZU, predsjednika Bošnjačke zajednice kulture „Preporod“ Sarajevo dr. sc. SANJINA KODRIĆA, gradonačelnika Visokog Mirzu Ganić, glavnog imama Islamske zajednice u Dubrovniku, Salkana ef. Herića i njegovu suprugu Džemilu.

U nastavku svoga obraćanja Spahović je ukratko podsjetio na povijest nastanka i tradicije Bošnjaka i njihovog Kulturnog društva u Dubrovniku, na značaj ovog 90-godišnjeg jubileja BZK, evocirao neke uspomene, želje, ostvarenja ranijih brojnih entuzijasta i dobročinitelja, kao i na trajanje ovoga Društva do današnjih dana. Na kraju je zahvalio svim svojim suradnicima i svima onima koji su na bilo koji način svojim djelovanjem ili učešćem doprinijeli da ovo Društvo živi, djeluje, i nastavlja vrlo značajnu kulturnu tradiciju Bošnjaka na ovim prostorima.

Prigodnim se riječima dobrodošlice i zahvale svim učesnicima obratio i naš gradonačelnik MATO FRANKOVIĆ, a potom i predsjednik Bošnjačke zajednice kulture „Preporod“ Sarajevo, BiH, dr. sc. SANJIN KODRIĆ. Oni su skoro identične pohvale izrekli za rad ove Kulturne zajednice, te poželjeli još mnogo uspjeha u radu. Pri tom su podsjetili na značaj ovakvih manifestacija, na snagu kulture uopće, koja neminovno veže naše Narode na ovim prostorima, mladosti daje više znanja i razumijevanja, i naše međusobne odnose čini plodonosnijim i korisnijim.

Nakon službenog obraćanja zvaničnika uslijedio je koncert Kamernog simfonijskog orkestra Zenica koji je oduševio publiku pod vrsnim ravnanjem dirigentica Tanise Cikotić i Alme Huseinagić. Kao i uvijek posebno je zanimanje posjetitelja bilo za 19. Međunarodnu smotru folklor, pjesama i igara. Brojni učesnici ove manifestacije odigrali su nekoliko novijih izvedbi koreografija folklor, neke do sada ne viđene, i time vidno zadovoljili ovdašnju zahtjevu publiku. Mladi pjevači i plesači iznimno raskošnog spleta folklornih koreografija naprosto su briljirali na podiju dvorane, pokazujući svoje umijeće, spretnost, ljepotu, raskoš, i bogatstvo svekolikog bosanskog identiteta, prepoznatljivog u cijelome svijetu. Gledajući tu razigranu mladost bilo je ugodno osjećati se Bošnjakom-domaćinom i građaninom ovog prelijepog hrvatskoga grada, i biti aktivnim sudionikom ovakve manifestacije. Zato i nije čudno što ovakve smotre folklor daju prepoznatljiv pečat zemlje i naroda odakle učesnici dolaze, i pokazuju da je to najbolji način čuvanja tradicije i bogatog kulturnog naslijeđa. U smotri su sudjelovali izvođači svih uzrasta iz brojnih Kulturnih društava i to: KUD „Blagaj“ iz Blagaja, KUD „Visoko“ iz Visokog, KUD „Karaula“ iz Karaule, KUD „Šarski Behar“ iz prelijepog Prizrena, MVIS „Behar“ iz Gorazda, OKC „Lipe“ Doboju Istok, Mješoviti zbor „Dubrovački zumbuli“ Dubrovnik, BZK „Preporod“ Srebrenik, prof. Nasiha Avdić, i prof. Alma Bajraktarević, uz zvuke saza i pjesme sevdaha sazlija, Razima Slanjankića i Sadila Mehmedovića, praćeni pjesmovitom pričom posvećenom Dubrovniku, s naslovom „Bože mili čarobnog vidika“, autora Kemala Tursunovića Zmaja, koju je pročitala prof. Nasiha Avdić iz Srebrenika.

BOŽE MILI ČAROBNOG VIDIKA

Bože mili, čarobnog vidika,
S brda Srđa, iznad Dubrovnika,
Svaki pogled sa srđevog trona,
Blješti morem, do bijela Stona.
Lokrum, Daksa, Cavtat, i Bobara,
Krajobrazom, sa nogu obara,
Bijeli križ nam opomenu šalje,
Da „katili“ ne prolaze dalje.

Ispod Srđa, dragulji su Grada,
Nevideni, nigdje i nikada,
Bez njih sunce ne bi zasijalo,
Niti bi nas ovdje tako ogrijalo.
Tko je jednom na Stradunu bio,
Cijeli Grad je dušom osjetio,
Svaki kamen svoju povijest piše,
Što ne može nitko izbrisati više.

Kada mladi „Linda“ zabalaju,
Trombunjeri plotun zapucaju,
Ljetne igre, Festa Sv. Vlaha,
Kad to gledaš, ostaješ bez daha.
„Ljudi Nazbilj“, ponosno likuju,
Tradiciju svog Grada čuvaju,
Marin Držić, kad bi oživio,
Gradu bi se danas zadivio.

Još se nešto sa Bosanke čuje,
Do Straduna, takum odjekuje,
To sazlije grada Srebrenika,
Sevdišu nam u čast Dubrovnika.
Dubrovniče, Bosanci te vole,
Kad god patiš, duše ih zaboje,
Sjajna zvijezdo, Hrvatskoga neba,
Rasti i cvjetaj, Europa Te treba.

Voditelj programa bio je nenadmašni TV voditelj ENVER ŠADINLIJA.

Stoga, osjećamo potrebu i dužnost da se iskreno zahvalimo na susretljivosti i svekolikoj pomoći, prvenstveno Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske, zatim Poglavarstvu Grada Dubrovnika, vodstvu Dubrovačko-neretvanske županije, svim našim dobrovoljnim donatorima, vrijednom mladom osoblju Studentskog centra na Lapadu, osoblju velebnog i fascinantnog hotela „Lero“ u Dubrovniku, djelatnicima bajkovite „Vile Čingrije, koji su nama i našim gostima ukazali gostoprimstvo i nezaboravan boravak u našem Gradu. Jednaku zahvalnost upućujemo i svim sudionicima ove manifestacije, igračima/cama, muzičarima i pjevačima, njihovom vodstvu, i vodstvu njihovih gradova iz kojih dolaze. No, zahvalnost zaslužuju također organizatori i vodstvo BZK „Preporod“ Dubrovnik: Izet Spahović, Džehva Mustajbašić, Amela Kusturica, Ademir Panjeta, Irmis

Spahović, Sead Ramčić, Almir Mustajbašić, Aziz Hasanović, Ševko Zulović i Kemal Tursunović, koji su odradili ovaj vrlo veliki posao na najbolji mogući način i pri tom osvjetlali obraz, ne samo sunarodnjaka Bošnjaka nego i Grada Dubrovnika, koji to nesumnjivo zaslužuje. Time su njihove zasluge još veće i značajnije.

KEMAL TURSUNOVIĆ ZMAJ

Intervju Elvedin ef. Posavljak, glavni imam Medžlisa Islamske zajednice Umag

Islamski kulturni centar u Umagu ispunio očekivanja muslimana i ostalih!

Vrata IKC svima od srca otvorena!

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: Prije svega dobro došli u Islamski kulturni centar (IKC) Umag. Danas je 6. veljače/februar 2026., dva tjedna nam je do početka ramazana, dakle pred nama je sama avlija ramazanska. Vaš domaćin je Elvedin Posavljak, glavni imam Medžlisa Islamske zajednice Umag.

Rođen sam u Travniku, središnja Bosna i Hercegovina, a ovdje u Umag sam došao nakon studija krajem 2002. godine, odnosno početkom 2003. godine, što znači da sam ovdje pune 22 odnosno 23 godine.

SABAH: Molim vas da nam predstavite IKC i Medžlis Islamske zajednice Umag.

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: Islamska zajednica (IZ) Umag je na samom sjeveru Istre, što znači da smo najzapadniji, a obuhvatamo područje od Savudrije (od zapadne granice RH), i pokrivamo područje na istoku prema Rijeci, odnosno krajnji dio općine Lupoglav. Dakle, u IZ spada područje Savudrije, Brtonigle, Umaga, Buja, Novigrada i Bužestine, što je poprilično veliki prostor, oko 100 km prečnika, te geografski gledano veoma je rašireno područje. Imamo otprilike nekih 200 familija, što direktno, što indirektno, uključenih u vjerski život. Također, imamo i ljude koji plaćaju godišnji članarinu, sukladno Pravilniku i Statutu Islamske zajednice, oni dakle podmiruju članarinu i time aktivno sudjeluju u svim vjerskim procesima Medžlisa Umag. Sli, imamo i ljudi koji su povremeno članovi ili povremeno daju određenu vrstu pomoći – milodara – sudjelujući aktivno u nekim događanjima kulturološkog tipa, a nisu toliko zapaženo aktivni. Smatramo da je riječ o pripadnicima Islamske zajednice i za njih su kao i za sve ostale naša vrata otvorena.

SABAH: Kakva je struktura vjernika?

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: U Islamskoj zajednici Umag najvećim su brojem zastupljeni Bošnjaci, odnosno bošnjačke porodice iz Bosne i Hercegovine, ali imamo i Bošnjaka iz Sandžaka, onog dijela iz Srbije i onog dijela iz Crne Gore, te Bošnjaka s Kosova i jednim dijelom iz Makedonije. Naravno, imao tu ljude Albance s Kosova i Makedonije. Također,

imamo ljudi koji sebe doživljavaju kao Torbeši ili Goranci. Neki kažu da su Makedonci, ali Muslimani. Ne smijemo zaboraviti i moramo kazati da imamo ljudi koji se deklariraju kao Hrvati islamske vjeroispovijesti. Ispravno je to istaknuti, jer pravo na osobni identitet, na osobno osjećanje identiteta, privatno je pravo i ono je apsolutno zagarantirano svima. Znači čovjek se može osjećati i kao Hrvat i kao pripadnik Islamske zajednice, što se bez zadržke uvažava i maksimalno poštuje.

SABAH: Još je uvijek aktualni problem da neki ne razlikuju nacionalnu od vjerske pripadnosti!?

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: To je jako duboka i jako kompleksna tema i smatram da zadire u samu srž identiteta. Riječ je o krucijalnom pitanju identiteta svakog čovjeka na temelju kojeg se dalje okreće, opredjeljuje i stvara neke nove pojmove, odnose i relacije bez obzira što radi i gdje se nalazi, gdje obitava. Kod nas ovdje to je specifično, naslijeđeno iz prošlog političkog sustava, iz državnog uređenja, jer kada se radi o muslimanima, to pitanje nije bilo do kraja razriješeno. Mi se i danas suočavamo s tim, suočavamo se s posljedicama i valja biti jako pažljiv. Stalno mi govorimo- pripadnik islama je musliman, čovjek koji se drži islamskih propisa, koji za sebe kaže da se drži pravila su skladu s islamskim načelima. Može to biti čovjek, primjerice iz Turske, iz Indije i Pakistana, iz Nepala ili bilo koje druge zemlje svijeta, to jest može biti musliman s tim da je njegov nacionalni identitet vezan za mjesto, porijeklo, jezik kojim govori i ostalo. Kod nas je sudbina bila takva da dugo vremena nismo mogli imati svoj identitet, pa je to onda riješeno na jedan način koji je u datom trenutku bio takav kakav je bio, a reperkusije se vide i danas nakon 50/60 godina. Išlo se s tako zvanim velikim M, da je ta vjerska odrednica postala nacionalna odrednica. Sada se mi suočavamo s našim ljudima koji govore da je njegovo otac bio Musliman, da je i njegov djed bio Musliman i da on nastavlja s tom linijom, te da on ne može biti Bošnjak, odnosno Bošnjakinja, ovisno o spolu. Naravno da je to deklarativno pogrešno, jer Bošnjak može biti i musliman, katolik i pravoslavac, a može čak biti i Židov. Pitanje opredjeljenja na tom planu osobni je izbor, pitanje rođenja je i pitanje kako nas je dragi Bog stvorio, nismo mogli birati svoje roditelje, svoje prezime, mjesto

gdje ćemo se roditi, jer je to nama dragim Bogom dano i od toga ne treba bježati. Ljudi to trebaju shvatiti, razumjeti da to nije nikakav nedostatak ili ne daj Bože kompleks. Vidite kako vrijeme prolazi, kako se stvari odvijaju, mislim da se nemamo ničega stidjeti, stidjeti i svoje povijesti, dapače trebamo biti ponosni, uz naravno iznova revalorizaciju određenih događanja. Zašto - zato što je pogreška bilo uvijek i jasno biti će ih i u budućnosti. Ali, u osnovi su najbitnije namjere, jer ako sam ja, ako smo mi, ako je naša grupa, ako je naša zajednica ili bilo tko imao dobre, pozitivne namjere, onda to daje kvalitetu toj akciji tom događaju.

SABAH: Nerijetko se čini da živimo u informativnoj prašumi?

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: Nažalost, vrlo često se manipulira kroz tisak, medije, a danas je Internet dostupan svakome, svatko može da komentira i to objavljuje, tako da ispada kako ljudi nisu bitni. Ljudskost se sve više zanemaruje, što nikako ne vodi dobru. Čovjek uvijek treba biti na prvom mjestu, gramatički kazano – prvi padež čovjek.

SABAH: Naš čuveni, rahmetli književnik, Dževad Karahasan sjajno je napisao da dragi Bog ne štanca ljude, nego je svatko od nas unikat. Kako i koliko je moguće to prenijeti na najmlađe, o kojima treba naročito brinuti.

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: Ako imamo u vidu sve naše obaveze, mislim da bih pogriješio ako bih kazao da je nešto preče od nečeg drugog, ali mi smo angažirani i na tom planu brige za najmlađe, ali moramo voditi računa, moramo biti angažirani i u pogledu tako zvane (tzv.) gerondivne djelatnosti, tako se stručno naziva, a riječ je o pomoći starijim osobama koje su slabije pokretne i ne mogu obavljati neke osnovne dužnosti. Susrećemo se s ti i konkretno imam nekoliko slučajeva gdje idem svojim džematlijama i džematlijkama postaviti senzore za mjerenje razine glukoze, jer imamo ljude koji su dijabetičari, imaju dijabetes tipa 1 ili tipa dva, a ljudi žive sami ili je neka drukčija situacija takva, da im je neophodna pomoć, valja ih običi, vidjeti ih. Dakle, mogu kazati da je podjednako sve važno.

SABAH: Rad s mladima posebice je važan!?

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: Da, slažem se, jer je budućnost zajednice na mlađim generacijama koje su tu, koje dolaze, koje će doći. Mladi se danas susreću, suočavaju s vrlo različitim izazovima. Ovo digitalno vrijeme nosi sa sobom niz prednosti, ali s njima ima i opasnosti. Danas je puno lakše doći do informacije za koje je nekada trebalo utrošiti mnogo, mnogo vremena, sada je to dostupno na jedan klik na mobitelu. Međutim, to sa sobom donosi niz opasnosti za mlade. Mlada osoba još uvijek nije dovoljno zrela da se suoči sa svim tim izazovima, da sagleda dobre i loše strane digitalnog svijeta. Mladi ljudi obično povjeruju u sadržaj koji nađu, koji im se nudi i misle, smatraju, da je sve to baš

tako kako je prikazano. Stvarnost je puno drukčija, puno složenija, život nije napisani scenarij, nije video uradak. Za izradu video uratka ljudi se posebno pripremaju, uređuju, tu je i šminka, dakle namjesti se scena kao i sve ostalo tijekom produkcije toga uratka. Međutim, život je jedna stvarnost, realnost, puno složenija od video uratka realizatori kojeg nemaju uvijek dobre, humane, plemenite namjere. Sve to moramo shvatiti, a osobito mladi, jer su potencijalna meta za mnogo toga. Stoga treba biti vrlo oprezan, a na to itekako upozorava i sada veoma aktualna tema u središtu pozornosti svijeta - afera Jeffreyja Epsteina, koja pokazuje da su najveće žrtve bile maloljetne osobe koje su se, možemo pretpostavljati, nadale da će nešto vrijedno postići u životu, a sve je završilo s teškim posljedicama. Stoga mlade treba maksimalno zaštititi i educirati.

SABAH: Nakon ove teške teme idemo na nešto puno vedrije, a to je da se rado sjetim kako vi uvijek s pohvalama govorite o odnosu Grada Umaga prema Islamskom kulturnom centru, prema Islamskoj zajednici?

-Drago mi je da ste to podvukli i naglasili, jer upravo je tako već godinama i s velikim zadovoljstvom mogu o toj temi govoriti samo najbolje. U Umagu je Islamski kulturni centar otvoren 28. travnja/aprila 2018. i ujedno je prvi islamski centar u Istri. Gradnja je trajala pune četiri godine i Islamski kulturni centar je istinsko mjesto molitve i druženja muslimanskih vjernika, no vrata su otvorena i svima ostalima. Dobre ideje dovode do dobrih rezultata s tim da sa svim svojim aktivnostima IKC želimo približiti ljude jedni drugima. I ovom prigodom zahvaljujem svima onima koji su pomogli i uložili svoju ljubav u realizaciji projekta zajedničkog kulturnog centra, a koji i dalje pružaju potporu za njegov uspješan radi djelovanje.

Vrijedi podsjetiti da se za grad Umag, ovaj dio Istre, zapravo za cijelu Istru, opravdano često ističe kao uzorni primjer višenacionalnog suživota, tolerancije i multikulturalnosti. Izgradnja Islamskog kulturnog centra također je to nesumnjivo potvrdila. Na tom planu treba se posebice zahvaliti i odati priznanje Gradskom vijeću Umaga i umaškom gradonačelniku Viliju Bassanese. Podsjetit ću što je rekao na otvaranju IKC:

-Živjeti u zajednici je civilizacijski doseg i potreba, no živjeti u zajednici u kojoj djelima pokazujemo da je naša raznolikost naše bogatstvo je realnost i ponos Umaga. Graditi, stvarati, uvažavati, razumjeti, prihvatiti, vrijednosti su na kojima dnevno radimo, a čuvajući te vrednote, čuvamo sebe i stvaramo bogatstvo naše zajednice, ali i služimo kao primjer boljega svijeta, rekao je tada gradonačelnik Bassanese.

Izgradnju IKC financirali su Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, te dijaspora i vjernici donacijama. Akademik, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, muftija Aziz ef. Hasanović, poručio je na otvaranju IKC:

-Onaj tko gradi džamije je iznad i ispred svega, gradi ih na ponos sebe i svih vjernika gradeći pri tome sebe. U ovo je lijepo zdanje utkana ljubav svih muslimana i građen je po mjeri svih građana gdje će se širiti mir, multikulturalnost, jačati razum i Božja milost. Ovaj Islamski kulturni centar osobna je karta svih muslimana u gradu Umagu, na Bujštini i Istri, i to će nas braćo ojačati u zajedništvu s ostalom braćom, istaknuo je muftija Aziz ef. Hasanović.

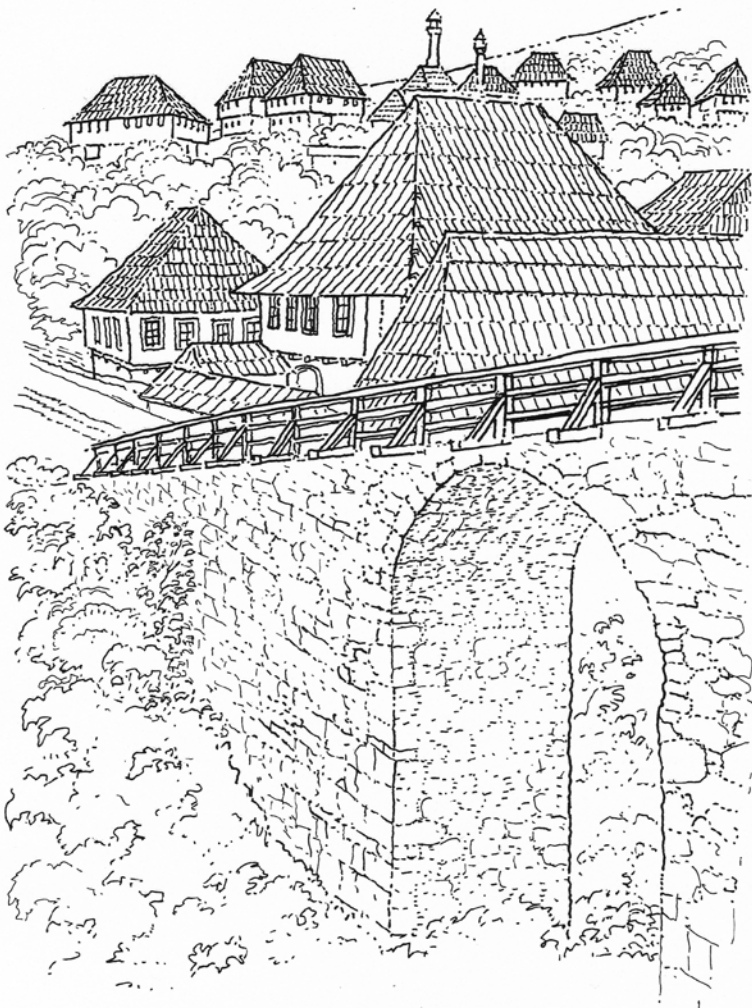
SABAH: Poštovani Efendija Posavljak nakon svega što sam čuo od vas i od drugih o radu i djelovanju IKC Umag slobodno se može ustvrditi da je IKC nesumnjivo ispunio očekivanja muslimana i ostalih u proteklom razdoblju djelovanja. Stoga Vi stvarno možete biti jako zadovoljan kao čovjek i veoma zadovoljan kao glavni imam Medžlisa Islamske zajednice Umag!

ELVEDIN EF. POSAVLJAK: Da, tako je i HVALA DRAGOM BOGU da je to omogućio, ali uvijek težimo i želimo postići još više i još bolje. Dakle, slažem se s tom ocjenom da je IKC u proteklom razdoblju, od otvaranja do danas, ispunio očekivanja muslimana kao i ostalih, jer su vrata IKC od srca svima otvorena.

Razgovarao i snimio Asim ČABARAVDIĆ

Travnik, crta i piše Mesud Bužimkić, dipl. ing. arh.

TRAVNIK

KAMENI LUČNI MOST PREKO HENDEKA U TRAVNIKU ISPRED GRADSKE TVRĐAVE (RASPON 6,00 M, ŠIRINA 3,20 M; VISINA 11,00 M), UZAK JE I STRM KAKO BI SE OLAKŠALA OBRANA U SLUČAJU OPSADE.

BAŠAGIĆ

BEČKA DOKTORSKA DISERTACIJA SAFVETBEGA BAŠAGIĆA IZ 1910. *DIE BOSNAKIEN UND HERCEGOVCEN AUF DEM GEBIETE DER ISLAMISCHEN LITERATUR*, OBJAVLJENA JE DVIJE GODINE KASNIJE U SARAJEVU NA BOŠNJAČKOM JEZIKU.

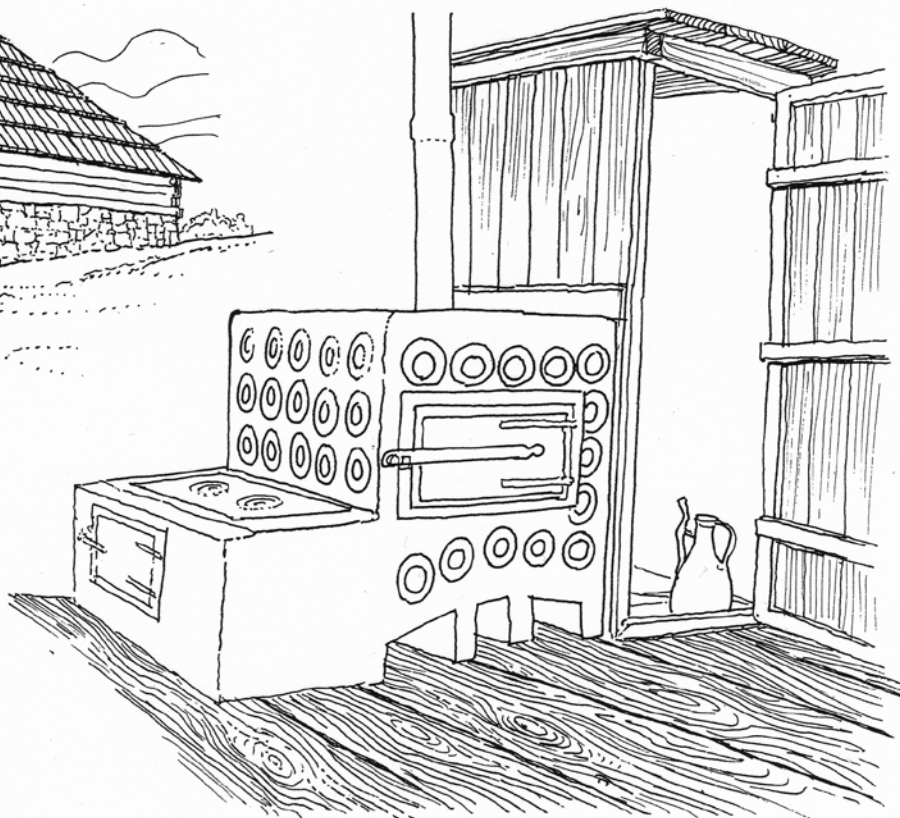

TURBE

KROVIŠTE TURBETA PORODICE ALIKADIĆ U SELU NANIĆI, IDENTIČNIH JE PROPORCIJA KAO KEOPSOVA PIRAMIDA.

"TUŠ-KADA"

BANJICA, SVOJEVRSNA TUŠ-KADA STARIH BOŠNJAČKIH KUĆA, UKAZUJE NA VISOKE HIGIJENSKE NAVIKE NJIHOVIH VLASNIKA.

Čitanje Rumija u ramazanu

Za Mesneviju se kaže da je dubinsko tumačenje Kurāna pa je zato preporučujemo za (iš)čita(va)nje u ovim danima ramazana, jer nam može pomoći da dublje uronimo u okean kurānske mudrosti kojim ćemo u narednim danima češće ploviti.

**“Za glad znaju samo Hakka odabrani,
k’o lavovi oni jesu njome osnaženi.”**

(Dželāluddīn Rūmī)

Dželāluddīn Muhammed Belhī/Rūmī, ili kasnije Hodāvendegār odnosno hazreti Mevlānā, bio je veliki islamski mudrac, sufija, učenjak i jedan od najraskošnijih svjetskih pjesnika. Rođen je 1207. godine u Belhu – današnji Afganistan, a 17. decembra 1273. godine se vjenčao s Vječnošću što se obilježava kao ‘Nevjestina noć’. Kad je Rūmījev otac preselio na Onaj svijet, on ga nasljeđuje na dužnosti glavnog imama i vaiza u centralnoj džamiji u Konji – tadašnjoj prijestolnici Seldžučke države, kao i na mjestu glavnog muderrisa tamošnje medrese. Također, nakon preseljenja svoga oca, naslijedio ga je kao vjerski autoritet dajući fetve. Cijelu jednu godinu bio je posvećen isključivo ovoj dužnosti. Nakon toga, u periodu od devet godina, Rūmī je nastavio s izučavanjem formalnih vjerskih nauka u Halāvijijeh školi u Halepu, čime je stekao izvanredno znanje u disciplinama kakve su arapski jezik i književnost, tefsīr, hadīs, fikh i kelām. I u Damasku je proučavao islamske nauke. Njegova predavanja iz spomenutih nauka, nakon što se vratio u Konju, pohađalo je otprilike četiri stotine učenika. Ime mu se nalazilo u klasičnim izvorima među imenima fekihā koji pripadaju hanefijskoj pravnoj školi. Napisao/izdiktirao je neprolazna djela koja ne prestaju raspaljivati plam ljubavi u srcima ljubiteljā.

Budući da govorimo o čitanju Rūmīja, odnosno njegovih djela u ramazanu, kazat ćemo da su na bosanski prevedena sljedeća djela ove ličnosti koja u Bosni bijaše poštovana od samog dolaska islama na naše prostore pa do dana današnjeg: Mesnevīja – preveden je i uži izbor njenih stihova koji je načinio Jusuf Sinečak pod naslovom Ostrvo Mesnevije, kraći izbor gazela iz Dīvān-i Šemsa, Tajne uzvišenosti i Sedam besjeda.

Čitanje Rūmījevih djela nam omogućava raskriti značenje (ma’nā) koje se kao unutarnja zbilja stvari skriva iza raznovrsnog obliča – vrijedi istaknuti da puni naslov Mesnevije jeste Mesnevī-ji ma’nevī (doslovno: Značenjska Mesnevīja).

Kur’ānski okean

Kad je posrijedi uticaj Kur’āna na Rūmījevo djelo — a to je potrebno podcrtati jer ga preporučujemo za čitanje u ramazanu kad se i Božijoj knjizi češće navraćamo — jedan od najvećih autoriteta u vezi Rūmīja, Hādī Hā’irī, pokazao je da je nekih šest hiljada stihova u Dīvānu i Mesnevīji praktično neposredan prijevod kur’ānskih ajeta u perzijsku poeziju, a Elvir Musić veli da se iza stihova Mesnevije mogu prepoznati 2142 ajeta. Fātima Kešāvarz će reći da je Rūmī vjerovatno znao napamet Kur’ān, shodno tome koliko je iz njega crpio za svoju poeziju. Zato se i kaže za Mesneviju da je dubinsko tumačenje Kur’āna, pa je zato preporučujemo za (iš)čita(va)nje u ovim danima ramazana, jer nam može pomoći da dublje uronimo u okean kur’ānske mudrosti kojim ćemo u narednim danima češće ploviti.

Blagodarje posta

Što se tiče više praktičnog dijela Rūmījeva života, on je, kako kaže Munir Drkić, mnogo pažnje poklanjao gladovanju kao načinu odgoja svoje duše, a i sam ga je primjenjivao. Tako je postio veoma često. Priča se da bi često ukućane pitao šta ima u kući od hrane, a kad bi oni odgovarali da nema ništa, zahvaljivao bi Bogu što je njegova kuća poput Pejgamberove. Opet, kad bi mu govorili da ima hrane, namrštio bi se kazavši kako je njegova kuća poput faraonove. A Sultān Veled, Rūmījev sin, prenosi da je hazreti Mevlānā od trenutka opunoljećenja postio trodnevni post tako što je tri dana postio pa se mrsio. Po cijele noći bi sve do jutra klanjao ugledajući se na Muhammeda, a.s. Nije nikakvo čudo da je Šemsi Tabrīzī za njega kazao: "Onaj koji želi vidjeti lice nalik licu časnoga Poslanika, neka istoga trena i bez sustezanja pogleda u Mevlānu. On živi baš kako je živio Poslanik, a.s., jer drugačije ni ne zna živjeti. Podsjeća na njega svojim životom". Otuda posebna djelotvornost riječi onoga ko smjerno hodi stopama Božijeg poslanika.

Skrivena očitost blizine Božije

Znakovito je da nam, nakon Svoga govora o ramazanskom postu, u Kur'ānu Bog poručuje da je On blizu (II, 186). Božiju blizinu Rūmī sasvim zorno oslikava: "Bog je uvijek blizu tebe. Šta god pomisliš ili zamisliš, On je kod te misli, jer On stvara tvoje misli i šalje ti ih. Ne možeš Ga vidjeti samo zato što ti je toliko blizu. Zar je to čudno? Ta i razum te prati u svemu što činiš, ali ti razum nigdje ne vidiš. Vidiš samo njegove tragove, ali ne vidiš njega samog. Naprimjer, neko ode u hamam i ugrije se; gdje se god po hamamu kreće, vatra je s njim i grije se od njezine toplote, ali vatru ne vidi. No, pošto iziđe napolje i očima vidi vatru, poznato mu je da vatra grije i zna tad da se i hamam ugrijao od te vatre." On isto tako kaže da čisti element melekanske supstancije počiva u našoj prirodi i da će nas upravo ona potaknuti da tragamo za stepenima koji nam razvijaju svijest i svjesnost o bliskosti Božijoj, a znano nam je da ta supstancija najviše dolazi do izražaja u ramazanskom vremenu. Stoga je i jedan od ciljeva posta slijeđenje meleka u obuzdavanju strasti.

Rūmī o ramazanu

U nastavku slijede Rūmījevi stihovi iz njegova Dīvāna uz naše brzopotezne komentare: Došao je ramazan, naša radost počinje, / zaključane brave sve, a ključ od njih kod nas je. Ramazan izaziva razdraganost u vjerničkom srcu o čemu svjedoče i hadisi, jer ono što nije bilo moguće dosegnuti tokom ostalih jedanaest mjeseci, u tom blagoslovljenom mjesecu smo to kadri učiniti. Usta svoja zaključaj, oči širom otvori, / svjetlo vida istinskog u očima našim je. Zatvarajući svoja usta, postimo 'hazreti Merjemin post' (Kur'ān; XIX, 26) – 'post šutnje' (Rūmī se koristio pjesničkim pseudonimom Hāmūš – tihi), a gaseći svoje prohtjeve, izoštrava se naš duhovni, što će reći istinski vid. Čak je Ibn Sīnā tvrdio da kad

bi uspjeli steći moć nadzora nad svojim čulima, (u)vidjeli bi u stanju budnosti više zbilje. Došao je ramazan sluga srcu da bude, / sviju srca Stvoritelj, blago nama, uz nas je. Ovdje se dolazak ramazana tiče prvenstveno srca o čemu se i u nastavku razmatra. Kao što smo gore kazali, za ramazan se veže Božija blizina što se dakako naglašava u ovom stihu. Poslije muke postačke čekaju te nagrade, / u svom srcu naći ćeš ti riznice skrivene. Rekli bismo da ramazanske blagodati udaraju po žicama lire srca svirajući zadivnu melodiju posta. Ono što je zanimljivo u vezi posta, a često se ističe, jeste da je on u svojoj biti tajan, gotovo ništa se od njega ne pokazuje. Sva druga služenja Bogu su javno izložena te ih ljudi vide, a post vidi samo Svevišnji. To bi značilo da je post svojevrsna skrivenost, zbog čega se baš posredstvom njega otkrivaju tajne hazne.

Dok s radošću postimo, dušu, srce čistimo, / makar prašno tijelo to još na sebi nosimo. El-Gazzālī će reći da se potpunost čovjekova posta postiže tek onda kad shvati značenje istog te uvidi da je svrha posta čišćenje srca i usmjeravanje svih misli ka dragome Bogu. Na jeziku duhovnom post nam jasno kazuje: / "Sve što tražiš i trebaš u meni je, čeka te!" Sva naša uzvišena stremljenja dobijaju najživopisnije boje u ovom mjesecu kada su duhovne silnice najjače. Zato nas ne treba čuditi, kako se kaže u hadisu, da post Bogu pripada i da On za njega posebno nagrađuje. Svako dobro za vjeru ramazan nam donese, / Mensur Halladž, Bajazid sada s nama druže se. Na početku se Rūmī nadovezuje na prethodni govor. Što se tiče spominjanja Hallādža i Bājazīda, oni su u povijesti tesavvufa poznati gotovo kao simboli samournuća. Rūmī posredno kazuje da su potrebne žestoke vježbe da bi savladali i zatomili ono od niske i razjularene prirode u nama. Jedan od vidova čovjekova ostvarenja jeste upravo podvrgavanje životinjske naravi (raz)umu i duhu, svjedočeći da naše istinsko lice nije ono zemaljsko, što je Naš vodič svo vrijeme vjerno dočaravao u svojim besmrtnim stihovima koji omogućavaju uzlet duha u neslućene visine. Naročito za ramazan. Autor: Haris Dubravac, List Preporod

RAMAZAN SVETI MJESEC POSTA

Prvi dan Ramazana (arapski رمضان, Ramaḍān je deveti mjesec u islamskom kalendaru). Muslimanski Ramazan u 2026. godini započinje u četvrtak, 19. veljače/februara 2026. godine završavajući u četvrtak navečer, 19. ožujka/marta 2026., dok prvi dan Ramazanskog bajrama pada u petak, 20. ožujka/marta 2026. godine. To je za muslimane sveti mjesec jer je u njemu počela objava Kurana, u mubarek noći Kadra. U toku Ramazana muslimanima je zabranjeno ratovanje, a strogo naređen post.

RAMAZANSKI POST

Ramazanski post je treći od pet stupova Islama (praktična dužnost muslimana). Za vrijeme Ramazana islamskim je vjericima od zore do zalaska sunca zabranjeno konzumiranje bilo kakve hrane, pića (uključujući i vodu), te seksualni odnosi i pušenje duhana. Od njih se također očekuje da što vjernije slijede učenje Muhameda, što uključuje i nastojanje oko boljih međuljudskih odnosa. Važnost se pridaje čistoći misli i djela. Po riječima Poslanika Muhameda, uz jelo i piće, ove stvari kvare post: laž, psovka, ogovaranje, kleveta i strastven pogled.

POST SE PREKIDA U TRENUTKU ZALASKA SUNCA

Taj dnevni obrok zove se iftar i dobro je djelo organizirati iftar za prijatelje, rodbinu i sl. Tradicijski se u iftar pribraja i jelo Harira. Zapisane su riječi Poslanika Muhameda (prenosi ih Albani): "Tko nahrani postača imat će nagradu kao i onaj što je postio, a postaču nagrada neće biti umanjena." Tokom Ramazana stavljen je naglasak na duhovnu higijenu - izbjegavanje ružnih misli, riječi i djela. Dakle, Ramazanski post nije samo sustezanje od jela i pića već pokušaj oplemenjivanja ljudskih karaktera i osobnosti dodatnom strpljivošću, mirotvorstvom, suosjećajnošću.

RAMAZANSKI POST ZAVRŠAVA S KRAJEM MJESECA RAMAZANA

Ramazanski post završava s krajem mjeseca Ramazana, dakle, 1. shawwala. Taj Blagdan naziva se Ramazanski bajram i tog se dana klanja poseban, tzv. Bajram-namaz te se posjećuju preminuli rođaci na grobljima. Obitelji razmjenjuju darove i obilnim obrocima proslavljaju doček još jednog velikog muslimanskog blagdana Bajrama.

KORISTI POSTA

Koristi posta: Post je vježba izdržljivosti, snage volje i vjere. Musliman odlučuje postiti da bi ispunio obvezu prema Alahu i tako učvršćuje svoj karakter uskraćujući si ispunjenje osnovnih ljudskih potreba: za jelom i pićem. Post je sredstvo promicanja solidarnosti sa onima koji žedaju i gladuju zbog siromaštva, a ne svojom voljom. Post je u službi zdravlja. Smatra se da se uz post tijelo lakše očisti od nagomilanih štetnih tvari.

JUSUF-PAŠINA DŽAMIJA U MAGLAJU

Srebrenica kao historijska činjenica

U Puli predstavljeno djelo GUBLJENJE LJUDSKOSTI, autora Dragana Popovića

U pulskom SENSE Centru, na adresi Danteov trg 3, 1. kat, 7. prosinca/decembra 2025. godine predstavljeno je djelo "Gubljenje ljudskosti" autora Dragana Popovića. Riječ je o znanstvenoj studiji koja već naslovom nadilazi neposredan predmet izučavanja navedenog u podnaslovu - "Srebrenica kao historijska činjenica".

Temeljena na bogatim materijalima iz arhiva Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), knjiga na pristupačan način otvara prostor za razumijevanje mehanizama dehumanizacije koji vode zločinu i njegovom poricanju. Izdavanje i promociju knjige pomogla je organizacija ProPeace.de.

Dragan Popović (Kraljevo, 1980.) povjesničar je i dugogodišnji aktivist za zaštitu ljudskih prava iz Beograda. Završio je Pravni fakultet u Beogradu, a doktorski rad pod naslovom „Promene u politici istorije i kulturi sećanja u Evropi – slučaj Srbija 1980-1990” obranio na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Beogradu. Dugi niz godina bavi se istraživanjem kulture sjećanja, povijesnih politika, nacionalizma i povijesti Jugoslavije, prvenstveno kroz istraživački i praktični rad u organizacijama civilnog društva. Autor je brojnih analiza i izvještaja iz područja ljudskih i manjinskih prava, vladavine prava te suočavanja s prošlošću. Također je predavao na brojnim školama, seminarima i radionicama koje se bave tim temama. Objavio je više znanstvenih radova u domaćim i stranim časopisima, s fokusom na povijest Jugoslavije, kulturu sjećanja i nacionalizam.

Mario Šimunković je na portalu historiografija.hr. objavio prikaz knjige Dragana Popovića pod naslovom Gubljenje ljudskosti - Srebrenica kao istorijska činjenica. Izdavači knjige su Forum Ziviler Friedensdienst - Pro Peace, Predstavništvo Beograd i Udruženje za modernu historiju - Udruga za modernu povijest - UMHIS, Sarajevo, 2025.

U prikazu Šimunković konstatira kako je predmet istraživanja knjige 'genocid u Srebrenici koji je sagledan kroz pripremu i realizaciju zločina, kao i kroz način na koji se zločin sakrivao i otkrivao nakon što je počinjen. Elementi zločina se sagledavaju kroz aktere, odnosno žrtve, zločince i promatrače uz jasno određenje tko pripada kojoj kategoriji. Knjiga teži razumijevanju zločina kroz znanstvenu analizu i zaključivanje. Ni tema genocida u Srebrenici nije pošteđena

negiranja, relativiziranja ili korištenja u dnevno-političke svrhe jer kako kaže autor, 'tema Srebrenice pretvorena je u oruđe nacionalizama koji ga koriste na sebi svojstven način, već u zavisnosti koji nacionalizam je u pitanju. Iako im rušilački potencijali ni približno nisu jednaki, svaki nacionalizam manipuliše narativom, pravi štetu društvima koja su pogođena i sprečava uspostavljanje trajnog mira na Balkanu. Zato je ova knjiga skromni pokušaj da se fokus vrati na činjenice i na naučno obrađene istorijske izvore.

U uvodu su opisani predmet istraživanja, metodologija i izvori. Najznačajniji izvor korišten u knjizi je građa Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije (eng. International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, ICTY). ICTY je prikupio arhivsku građu iz zemalja bivše Jugoslavije, koja bi, kako autor zaključuje, bez angažiranja suda ostala pod ključem i pitanje da li bi ikad ugledala svjetlo dana. Također, važan izvor za ovu knjigu bila su i prikupljena svjedočanstva.

U poglavlju „Pre zločina – kontekst, uzroci i povodi“ opisana je Srebrenica do 1992. godine, zatim početak sukoba u Srebrenici i tijek rata do pada Srebrenice. Svi ovi događaji opisani su u okviru rata u BiH i promjena u međunarodnim odnosima. Prva ratna godina opisana je kao godina gladi jer je područje oko Srebrenice bilo odsječeno i u okruženju, a čak ni kad je postala zaštićena zona UN-a ta glad se nije značajno smanjila jer je humanitarna pomoć dolazila u nedovoljnim količinama. Na područje Srebrenice slijevalo se stanovništvo okolnih općina koje su bile pod srpskom ofenzivom, a prema procjeni UN-a broj ljudi koji se nalazio na tom području početkom 1993. godine, kada je dosegao vrhunac, iznosio je 70.000. U samom gradu je bilo smješteno između 20 do 30 tisuća ljudi od kojih su trećina bili stanovnici, a ostalo izbjeglice. Prema jednom izvještaju iz veljače 1993. godine dnevno je 20-30 ljudi umiralo od neuhranjenosti. U takvoj situaciji potrebno je upoznati aktere događaja u Srebrenici i oko nje opisane u podpoglavlju „Ratni vođe“ u kojem vidimo tko su bili gospodari života i smrti. Poglavlje završava padom Srebrenice i opisom operacije „Krivaja 95“.

U poglavlju „Tok zločina – zločinci, žrtve, posmatrači“ pratimo sudbinu civila, njihov progon, zatočenje, mučenja i ubojstva. Dio izbjeglica, odnosno civila, nakon pada Srebrenice bezuspješno se pokušao skloniti u bazu UN-a u Potočarima kod Srebrenice, a dio se odlučio na proboj. Ni UN, odnosno

zaštitne snage UN-a (UNPROFOR) nisu uspjele zaštititi civile. Muškarci i dječaci koji su vojnicima izgledali kao da su stariji od 16 godina odvođeni su od žena, djece i staraca. Likvidacije i ubojstva u Srebrenici bila su svakodnevna i masovna, praćena svim oblicima ratnog nasilja, a posebno silovanjima žena. Oni koji su se odlučili na bijeg, krenuli su na marš smrti u kojem je smrt dočekala ogromnu većinu onih koji su naišli na jedinice Vojske Republike Srpske. Tek nakon velikog pritiska međunarodne zajednice žene su evakuirane, a prestala su masovna ubojstva. Tada se pristupilo fazi prikrivanja zločina u kojem su primarne grobnice prekapane, a leševi prebacivani u sekundarne grobnice. To je većinom rađeno uz pomoć teške mehanizacije i bagera zlog čega su leševi unakaženi, a u nekim slučajevima pojedini dijelovi tijela jedne osobe nalaze se u različitim masovnim grobnicama. Ipak, ni prikrivanje zločina nije uspjelo sakriti posljedice genocida.

U poglavlju „Nakon zločina – istina i posljedice“ slijedi razočaravajući rasplet događaja u kojima je opisana kaznena odgovornost bez odgovarajućih kazni za zločin, odnos Srebrenice i Srbije, ali i odnos Srebrenice i svijeta. Pitanje odgovornosti rukovodstva Srbije za zločin u Srebrenici, kako ističe autor, „mnogo je šire od individualne krivične odgovornosti, kao i od pravne klasifikacije koju sud dodjeljuje konkretnoj protivpravnoj radnji. Zato nije moguće odbaciti odgovornost Miloševićevog režima za Srebrenicu prostim citiranjem sudskih presuda.“ Autor kroz cijelu knjigu prikazuje uključenost Srbije u rat u BiH, ali i u zločin u Srebrenici. Možda su najpotresniji slučajevi onih civila koji su uspjeli pobjeći nakon pada Srebrenice i domoći se Srbije nakon čega su vraćeni, a neki zatim ubijeni u zločinima u Srebrenici. Nakon zločina, a pogotovo nakon rata, započeo je proces otkrivanja istine koji je pratio proces poricanja zločina.

Poricanje zločina u Srebrenici (ne nužno samo genocida) je primjer iz kojeg možemo uočiti sličnosti oruđa svih nacionalizama i oruđa povijesnih revizionista. Radi se o istim isprobanim metodama koje jasno uočavamo i kod srpskih i kod hrvatskih revizionista danas.

Autor knjigu završava riječima: „Društvo koje nastoji da otkrije sve o zločinu, oda poštu žrtvama i kazni krivce ima šanse da obezbudi drugačiju budućnost za nove generacije. Onu u kojoj se Srebrenica nikada i nikome neće ponoviti.“

Dragan Popović pristupa genocidu u Srebrenici ne samo kao povijesnom događaju ili pravnom predmetu, nego i kao krizi ljudskosti i moralnog poretka. Pokazuje da je gubitak ljudskosti ključna dimenzija zločina genocida – kako kod počinitelja, tako i kod društava koja negiraju, umanjuju ili relativiziraju zločin. Knjiga ima važnu ulogu u formiranju kulture sjećanja i borbi protiv zaborava i relativizacije zločina. Ona potiče društveni dijalog i refleksiju o odgovornosti, ne samo počinitelja, nego i šire javnosti. Zato su važne knjige poput ove koje nam omogućuju da prepoznamo obrasce dehumanizacije i strukturnog nasilja koji mogu voditi prema zločinima i genocidu.

Čini mi se da svijet na žalost nije naučio puno iz slučaja Srebrenica jer danas, kad obilježavamo tridesetu godišnjicu genocida u Srebrenici, isti takav genocid s gotovo deset puta većim brojem žrtava izvršava se nad Palestincima u Gazi.

SENSE CENTAR U PULI

SENSE – Centar za tranzicijsku pravdu (SENSE CTP) nasljednik je novinske agencije SENSE, jedinog medija koji je kontinuirano pratio sva suđenja na Međunarodnom kaznenom sudu za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) u Den Haagu. Agencija SENSE je 2017. godine prerasla u udrugu - SENSE CTP - s ciljem da kroz svoje aktivnosti dokumentira, učini vidljivim i trajno dostupnim najrelevantnije činjenice o događajima u bivšoj Jugoslaviji iz ratova 1990-ih, koje su izvan razumne sumnje utvrđene na suđenjima u MKSJ-u.

Iskazi bezbrojnih svjedoka što ih je na tim suđenjima snimila i sačuvala Agencija SENSE su ljudske priče koje nadilaze etničke barijere i koje mogu poslužiti kao temelj za edukaciju javnosti o posljedicama koje ratovi ostavljaju na ljudima i zajednicama. Žrtve, bez obzira na njihovo etničko porijeklo, bile su i ostaju zajednički imenitelj tih ratova a njihove su sudbine temelj osnivanja i rada MKSJ.

Temelj SENSE – Centra za tranzicijsku pravdu su postignuća Agencije SENSE, stručnost u praćenju rada međunarodnih sudova, obimna arhiva sudskih postupaka i jedinstvena institucionalna memorija o djelovanju MKSJ. Na tim temeljima SENSE Centar razvija svoje aktivnosti promoviranja i podupiranja principa tranzicijske pravde, nudi pogled na ratove s povijesnim odmakom, potiče proces suočavanja s prošlošću, kao i odgovornost za učinjeno i individualizaciju krivnje te se zalaže za procese koji se moraju provesti da bi se prebrodile posljedice rata.

Videoarhiva SENSE Centra pruža gotovo neiscrpne mogućnosti ne samo za inovativnu audiovizualnu produkciju, prezentacije i izložbe, već i za međunarodne i regionalne konferencije, javne debate, radionice i seminare, čiji je cilj jačanje regionalne suradnje na nadilaženju posljedica ratova iz 1990-ih.

SENSE Centar okuplja novinare, suce, pravnike, univerzitetske profesore i druge stručnjake čija znanja i iskustva u području međunarodnog krivičnog pravosuđa doprinose razvoju multidisciplinarnog pristupa rješavanju izazova s kojima se suočava međunarodno pravo.

Grad Pula nije slučajno odabran za sjedište SENSE Centra. Poznata po etničkoj, kulturnoj i vjerskoj toleranciji, Istra je među rijetkim, ako ne i jedina, regija na području bivše Jugoslavije koju nije zahvatio agresivni nacionalizam 1990-ih i prihvatljiva je kao mjesto susreta svim bivšim zaraćenim stranama.

Poziv za učešće u Trećoj međunarodnoj ljetnoj školi „Studije genocida“

Po treći put Memorijalni centar Srebrenica – Potočari organizuje samostalnu Ljetnu školu pod nazivom „Studija genocida“, koja će se održati od 4. do 12. jula/srpnja 2026. godine u Potočarima/Srebrenici.

Pozivamo studente dodiplomskih i diplomskih studija, sa akcentom na društvene nauke (historija, pravo, političke nauke, međunarodni odnosi, ljudska prava, žurnalistika i drugi društveni/humanistički fakulteti i odsjeci), da se prijave za učešće u ovom jedinstvenom obrazovnom iskustvu.

Šta nudimo?

Pristup inovativnim metodama za istraživanje genocida u Srebrenici;

Obilaskе ključnih historijskih lokacija i učenje o genocidu;

Učešće u očuvanju kulture sjećanja u Memorijalnom centru Srebrenica.

Predavači: Eksperti za izučavanje genocida iz Memorijalnog centra Srebrenica i gostujući profesori.

Učešće u programu je besplatno, a broj mjesta je ograničen. Maksimalan broj učesnika je 30. Radni jezik programa Ljetne škole je engleski.

Prijave su otvorene od 9. februara/veljače 2026. godine, a rok za prijavu je 6. marta/ožujka 2026. godine.

Prijava se može izvršiti direktno putem e-maila: int.summer.school@srebrenicamemorial.org.

Uz prijavu je potrebno dostaviti:

Popunjavanje online obrasca koji se nalazi na sljedećem linku:

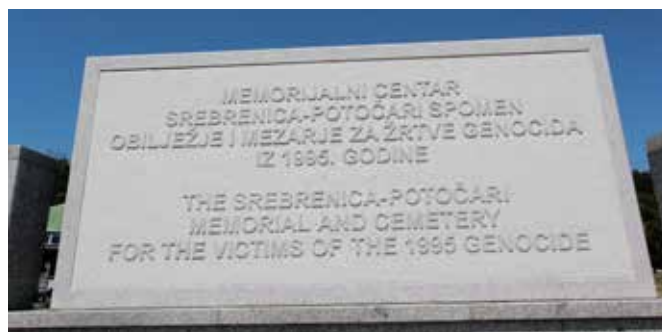
PRIJAVNI OBRAZAC ZA MEĐUNARODNU LJETNU ŠKOLU

Kratka biografija

Potvrdu o studiranju ili kopiju indeksa kojom se potvrđuje status studenta

Za više informacija i prijavu, posjetite našu web stranicu.

Ne propustite priliku da postanete dio ovog značajnog obrazovnog i istraživačkog projekta!

U SUSRET 8. MARTU/OŽUJKU DANU ŽENA

Istraživanje u sklopu projekta “Seksizam naš svagdašnji” Centra za građanske inicijative Poreč

Mediji su glavni kreatori javnog mnijenja i imaju veliku ulogu u promicanju promjene mentaliteta

Istraživačica je dr. sc. Marina Štambuk, izdavač Centar za građanske inicijative, a projekt ima naslov: Rezultati istraživanja o doživljaju seksističkog medijskog sadržaja i izvještavanja o rodno utemeljenom nasilju među ženama koje su doživjele rodno utemeljeno nasilje.

Istraživanje je provedeno u sklopu projekta “Seksizam naš svagdašnji”, podržava ga Zaklada SOLIDARNA kroz Fond za žene u sklopu Programskih potpora za OCD-e, a provedeno je 2024. godine.

Centar za građanske inicijative Poreč od 2017. godine vodi stranicu “Seksizam naš svagdašnji” na Facebooku i Instagramu. Na tim platformama objavljuju se primjeri seksizma i homo/bi/transfobije iz medija, od osoba na pozicijama moći, te iz oglašivačkih kampanja. Poseban problem koji je identificiran medijsko je izvještavanje o rodno utemeljenom nasilju i femicidu. Ovaj problem je dodatno potaknut slučajevima nasilja i femicida u Hrvatskoj i regiji, koji su bili posebno brutalni ili su uključivali svjedočanstva javnih osoba. Medijsko izvještavanje često uključuje seksističke i stereotipne prikaze žena, što doprinosi normalizaciji nasilja i dodatnom stigmatiziranju žrtava. Iz 30-godišnjeg iskustva rada sa ženama žrtvama nasilja, postoji dubok uvid u problematiku s kojom se žene suočavaju, polazeći od toga da neke niti ne prepoznaju da žive u nasilju, pošto iz društva i medija dobivaju poruke da je “normalno da te muž ponekad udari, da je na ženi da štiti i trpi, da si je sama to birala, da je to tako u braku, da mora biti podređena muškarcu”; ako nasilje i prepoznaju, onda u medijima čitaju kako je “on bio ljubomoran, bio je pijan, uvijek pozdravi susjede” ili je “zaljubljen pa se ne zna kontrolirati, opalili su ga hormoni” i slično, što je direktna poruka ženama žrtvama nasilja da je takvo ponašanje od muškaraca očekivano i da ga trebaju trpjeti, nasilnici se opravdavaju jer mediji za nasilje krive ljubomoru i alkohol, umjesto da krive nasilnika te time pridonose opravdavanju i nastavku nasilja nad ženama.

Promocijom stereotipnih rodnih uloga i ideje manje vrijednosti žena učvršćuju mentalitet i stavove opće populacije koji normaliziraju i prihvaćaju nasilje kao normalnu pojavu, za nasilje krive žrtvu koja “je izazivala” te opravdavaju nasilnike. Žrtve obeshrabruju i niske kazne za počinitelje nasilja, česta je i sekundarna viktimizacija,

sustavno okrivljavanje žrtve, medijsko propitivanje krivice žrtve, opravdavanje počinitelja, romantizacija i banalizacija nasilja, kao i mrzilački komentari na društvenim mrežama. Mediji, kao jedni od glavnih kreatora javnog mnijenja, neetičkim, neprofesionalnim izvještavanjem o rodno utemeljenom nasilju i femicidu dodatno obeshrabruje žrtve da prijave nasilje, indirektno vrše sekundarnu viktimizaciju banalizirajući i romantizirajući nasilje te opravdavajući počinitelje, protivno svim zakonima i kodeksima, uključujući smjernice za medijsko izvještavanje o nasilju i femicidu. Nije problematično samo medijsko izvještavanje nekih medija o rodno utemeljenom nasilju i femicidu, odnosno ne pridonose samo takvi članci rodno utemeljenom nasilju. Klimi koja podržava i promovira nasilje nad ženama pridonosi cjelokupno medijsko izvještavanje nekih medija koje žene svodi na seksualne objekte, dehumanizira ih, trivijalizira njihove stavove i mišljenja, promovira rodne stereotipe i predrasude.

Ovim istraživanjem se htjelo istražiti koliki utjecaj štetno medijsko izvještavanje ima na žene žrtve rodno utemeljenog nasilja. Nastojanja istraživanja u skladu su s Osnovnim evaluacijskim izvješćem GREVIO-a o zakonodavnim i drugim mjerama kojima se provode odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

GREVIO u točki 81. urgira da se poduzmu mjere za sprečavanje svih oblika nasilja nad ženama obuhvaćenih područjem primjene Istanbulske konvencije, posebice promicanjem promjena mentaliteta i stavova opće populacije, koji pridonose opravdavanju i nastavku nasilja nad ženama, rješavanjem strukturnih nejednakosti među ženama i muškarcima kao temeljnih uzroka takvog nasilja. Mediji su glavni kreatori javnog mnijenja i imaju veliku ulogu u promicanju promjene mentaliteta i stavova opće populacije te su jedan od strukturalnih dijelova sustava koji podržava nasilje nad ženama te su upravo radi toga mediji jedni od ključnih aktera na koje treba utjecati kako ne bi samo uklanjali seksizam iz svog djelovanja, već kako bi i preuzeli aktivnu ulogu u promicanju ravnopravnosti i nenasilja.

Potreba za borbom protiv seksizma, seksističkih normi i ponašanja te seksističkog govora eksplicitno je navedena i u Preporuci CM/Rec (2019.)1 Vijeća Europe „Sprečavanje i borba protiv seksizma“, koja se temelji na Istanbulske konvenciji i Konvenciji UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena. U tim dokumentima prepoznata je uska povezanost između rodnih stereotipa, rodne

neravnopravnosti, seksizma i rodno utemeljenog nasilja nad ženama i djevojčicama. Činovi svakodnevnog seksizma u obliku naočigled nedosljednog ili manjeg seksističkog ponašanja čine se kao da ne čine ikakvu štetu, međutim svakodnevni seksizam je dio kontinuuma nasilja koji stvara ozračje zastrašivanja, straha, diskriminacije, isključenosti i nesigurnosti koji ograničavaju mogućnosti i slobodu. Žene i djevojčice su nesrazmjerno više pogođene takvim ponašanjem, obzirom da seksizam počiva na ideji o njihovoj inferiornosti ili na stereotipnim ulogama muškaraca i žena.

Seksizam opstaje i jača kad pojedinci/ke ili skupine ne osuđuju kršenja ženskih ljudskih prava ili ignoriraju seksističko ponašanje iz straha da neće biti ozbiljno shvaćeni, da će biti izopćeni ili da će ih se čak smatrati odgovornima. Internet pruža novu dimenziju izražavanja i prenošenja seksizma, iako korijeni seksizma ne leže u tehnologiji, već u trajnim rodnim neravnopravnostima. Seksizam u medijima je naročito štetan obzirom na širok doseg te utjecaj u stvaranju javnog mnijenja te pridonosi okruženju koje tolerira i trivijalizira svakodnevni seksizam.

Prikaz žena u medijima

Kod prikaza žena u medijima, sudionice su istaknule da su žene uglavnom opisivane kroz stereotipne interese kao što su izgled i briga za obitelj, dok su puno rjeđe doživljavale da su žene portretirane kroz priče o njihovim poslovnim ili obrazovnim postignućima. Sudionice su u ovom dijelu posebno istaknule temu balansiranja privatnog i poslovnog života, koja je uvijek vezana uz žene, a nikada se ne spominje kada se priča o muškarcima. „Ne daje se na važnosti njihovoj kvaliteti, profesiji ili obrazovanju, nego uvijek mora proći nešto privatno ili osobno. Ne mislim da su ravnopravno portretirane kao i muškarci.“ „Pa u svakom slučaju ne na pozitivan i dobar način, ne onako kako bi trebalo, odnosno na način kako nikada o muškarcima ne bi pisali, sigurno. Uvijek taj senzacionalizam nadvlada, nad bilo kakvim odgovornim i objektivnim izvještavanjem, uvijek je bitnije kako netko izgleda ili što je netko imao obučeno od bilo kojeg njegovog akta, bilo kakvog uspjeha ili čega god. [...] I ono kad se priča o uspješnim ženama, onda se isto, ako se i ne ide u nekom otvoreno lošem smislu, se uvijek mora ispreplesti kako ona hendla sve to, i familiju i ovo. [...] Kod muškarca se nikad ne pita nitko kako on hendla privatni život i usklađuje obitelj i posao, zato što se primarno posveti poslu i to je to, doma ne mora ništa, a mi moramo i tamo i ovamo.“ 30 „Žene su uglavnom prikazane kao nekakav objekt o kojem se priča u smislu, kako se neka političarka obukla. Nije bitno šta je rekla već kako je izgledala u tom trenutku i ne znam... baš onako objektivizacija žena je prisutna u medijima baš izrazito.“ „Šoppingholičarke i žena se svodi na modu i ljepotu, kako zaustaviti starenje i na tu neku površnost.“ „Ali generalno o ženama, mislim, ja ne želim na izborima čitat šta je koja političarka obukla i takve stvari. To je omalovažavanje te žene, bez obzira slagala se ili ne slagala se s njom.“ „Kad pričaju o ženama, u fokusu je

njihov izgled. Nije bitno šta su isto postigle, bitno je kako izgledaju, kojeg oblika im je tijelo, šokantne slike, video, i s tim clickbejtaju zapravo ženskim tijelima, da više prometa ide na članke.“ Prikaz rodno utemeljenog nasilja u medijima

Opravađavanje počinitelja

U medijskim izvještajima portretiranje nasilnika je potpuno drugačije od portretiranja žrtve - dok se kod žrtve traže detalji iz njene prošlosti koji bi mogli objasniti pojavu nasilja, kod počinitelja se uglavnom traže detalji koji ga opisuju kao uzornog člana zajednice i nekog za koga je teško povjerovati da bi počinio nasilna djela. „Kad se sjetim tih novinskih članaka kao: „Ubio ju je pištolj“. Pa mislim, nije joj pištolj ubio. Ok, sad malo pričam o tome kako su muškarci prikazani, kako se njih štiti, ali hoću reći da muškarce se štiti od svega, a žene, one su si same krive što su tu di jesu.“ „Nasilnik kojem se uvijek ide kopati kako je bio miran čovjek, kako je bio obiteljski čovjek. Pa se pitaju susjedi za komentare. Pa ništa nije odavalo da je on takav. Sve ide nekako u obranu nasilnika i u demoniziranje žrtve. Traženje toga da je on ipak imao neki razlog, nešto se moralo desiti, neki okidač, možda mu se desilo ovo, možda je alkohol. Traženje tih nekih vanjskih uzročnika. On je uspješan poduzetnik, on je obiteljski čovjek, on je ugledan u društvu, on ima status... Ide se na to da bude nevjerovatno da bi on bio nasilnik uopće. Možda je to izolirano, možda se čovjeku pomračilo, možda ga je izjeb* u zdrav mozak. Mislim da taj narativ ide u tome - traženja opravdanja za nasilje, za nasilnika. Nikad se njega ne portretira kao nasilnika, niti kao ubojicu, nego uvijek je čovjek s imenom i prezimenom, sa ugledom u društvu, sa svojim poslom i nikad se ne kaže šta je izvršeno, ne znam, ubojstvo, nego uvijek ide nekako kao da stvari nemaju svoje ime u novinama.“ „Zašto se on naziva uglednim poduzetnikom? Zašto je to zaista bitno za tu priču? Je li stvarno bitno kada se dogodi nasilje da je neko poduzetnik, ministar, uzorni vjernik, otac dvoje djece? To za nasilje nije važno! Meni nije važno, a to su detalji na koji se ljude hvataju i mislim da se tako jako često formira mišljenje koje ne bi trebalo biti tačno.“ „Uvijek je tu nešto, e ali eto on je bio ljubomorani... nešto je uvijek. A zapravo najčešće se ne radi o tome. Ne, ne postoji nešto šta je... mislim da nasilje uzrokuje najčešće nešto što je unutar njih i šta... dakle na svom primjeru ja nisam ničim izazvala nasilje. To je nešto što je iz njegove glave došlo, iz njega. I to je nešto što se ne naglašava dovoljno.“ „Najčešći komentar koji sam uočila na sličnim vijestima je da su se žene najčešće same krive jer su same birale nasilnika. Ili je kriv sistem, ili je kriva žena koja ga je birala, ili je kriva policija koja nije reagirala, ili je kriva socijalna služba. Svi su krivi izuzet te osobe koje je napala, koja je počinitelj kaznenog djela.“

Žena je svedena na nivo životinje koja je zaslužila smrt i batine jer je sigurno za sve sama kriva. I kad je očita žrtva, opet je kriva ona a ne «jadan» muškarac koji je bio isprovociran/natjeran da je nauči pameti.“ „Buđenje straha i ljutnje zbog svijeta u kojem “dobri, zaljubljeni muškarci”

ubijaju svoje partnerice “koje su si same krive”“ „Ispada kako su sve ubojice bili divni i mirni ljudi, a ne nasilnici. Strašno je koliko se senzacionalistički priča o ovome, koliko loše novinari obavljaju svoj posao. Nekako se krivnja uvijek svaljuje na žrtvu. Jer ga je morala ona izazvati ako je on tako dobar i miran počinio nešto toliko loše. Sve su to zdravi sinovi patrijarhata, nisu monstumi, samo muškarci u patrijarhalnom društvu koje sustav štiti i koji žene ne vide kao ljudska bića. Naše novinarstvo je stvarno sramotno.“ „Frustrirana sam jer se žene osuđuje za nasilje nad njima. Gadi mi se opći stav «on je nju jadan volio, a ona je sama kriva što ju je ubio» i slično. Ženski se iskaz u većini slučajeva ne uzima kao vjerodostojan, ismijavaju se tragedije, posramljuju se i stigmatiziraju žrtve.“ „Prošla me jeza jer živim u državi gdje se ženu objektivizira. Kao da žena nije ništa osim tijela, komad mesa, tretirane kao da nismo ljudi.“ „Frustrirana sam jer šta god žena napravi uvijek se gleda kroz fizičko, izgled, umanjuju se njezine druge vještine i gleda se na nju kao hodajući inkubator, domaćicu, objekt.“ „Strah za buduću sigurnost mojih kćeri u zemlji u kojoj se očito nismo odmaknuli od ličkog rukovanja.“

Zaključak

Seksistički medijski sadržaji često normaliziraju kontrolna ponašanja prema ženama, romantizirajući odnose koji uključuju aspekte kontrole ili agresije. Prikazuju nasilje kao romantični ili strastveni element odnosa čime se normalizira i opravdava nasilno ponašanje u ime ljubavi ili strasti. Objektivizacija žena i reduciranje na fizički izgled i seksualnu privlačnost dodatno doprinosi dehumanizaciji žena i smanjenju empatije prema njihovim iskustvima. Sve navedeno stvara društveni kontekst u kojem se nasilje nad ženama može percipirati kao normalno ili opravdano, što otežava suočavanje s problemom i stvaranje potrebnih društvenih promjena prema ravnopravnom i sigurnom okruženju za žene. Osim toga, seksistički mediji često pridonose stigmatizaciji žrtava nasilja, postavljajući ih u negativan kontekst ili ih kriveći za vlastito zlostavljanje. Time se dodatno otežava suočavanje žrtava s problemom, često dovodeći do osjećaja sramote ili krivnje, čime se otežava žrtvama da istupe i potraže podršku. Takav pristup podržava i mitove o nasilju, stvarajući uvjerenje da žrtve doprinose vlastitom zlostavljanju.

Seksistički mediji ne samo da odražavaju patrijarhalne vrijednosti već i aktivno sudjeluju u njihovom održavanju i jačanju, čime se podržava rodno utemeljeno nasilje i otežava dostizanje rodne ravnopravnosti. Svakodnevni seksizam u medijima (seksualna objektivizacija žena, trivijalizacija njihovih stavova i mišljenja, štetno izvještavanje o rodno utemeljenom nasilju i femicidu, promocija rodnih stereotipa) narušava ne samo položaj žena u društvu već i mogućnost izlaska iz začaranog kruga nasilja. Utječe na mentalno zdravlje žena, što uključuje povećanu razinu stresa, anksioznosti i depresije. Stoga je nužno boriti se protiv seksizma u medijskom prostoru kako bi se stvorilo

okruženje potpore, razumijevanja i ravnopravnosti za sve žene te dodatno za žene žrtve rodno utemeljenog nasilja.

Ovim projektom istraživanja željelo se slijedeće:

- Jasno prikazati vezu između seksističkih medijskih sadržaja i njihovog utjecaja na žene žrtve rodno utemeljenog nasilja.
- Istražiti percepciju žena žrtava rodno utemeljenog nasilja o seksističkim medijskim sadržajima i utjecaju na njihove živote, posebice u obeshrabrivanju prijavljivanja nasilja i izlaska iz nasilja.
- Kroz dubinske intervjuue prikupiti dodatne kvalitativne podatke i dublje istražiti perspektive i iskustva žena žrtava nasilja.
- Analizirati prikupljene podatke i izraditi izvještaj koji će poslužiti kao temelj za razvoj stručnih prijedloga i zagovaranje promjena u medijskom izvještavanju.
- Ojačati argumente u našem višegodišnjem zagovaranju za suzbijanje seksizma u medijima.
- Utjecati na smanjenje produkcije svakodnevnog seksizma i smanjenje opravdavanja rodno utemeljenog nasilja koje doprinosi ostanku žena u krugu nasilja.

“Žena je uvijek kriva i kad je kriva i kad nije kriva, žena je kriva.”

“Fokus nije na činu nasilja, nego kako je ona pridonijela tome da se to dogodi.”

“Sigurno bi puno više žena odlučilo da ode iz takvog odnosa da se nekako na drugačiji način izvještava.”

MI JEDNA ŽRTVA VIŠE - K ŽELJKU TEŽAKI MANJA

PROMOCIJA KNJIGE MEHMED I MARIA, AUTORICE ADMIRE FAZLIĆ

ADMIRA FAZLIĆ JE I AUTORICA KNJIGE ČOVJEK I FOTOGRAFIJA, O LOGORAŠU S NASLOVNICE TIMEA

U sjedištu Udruge Bošnjaka branitelja Domovinskog rata Republike Hrvatske (UBBDRH), Nova cesta 4, Zagreb, 29. januara/siječnja 2026. godine održana je promocija knjige MEHMED I MARIA autorice Admire Fazlić, kojoj je to prvi roman, a nakladnik je Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske (SABAH)

Knjiga govori o posveti ljubavi sa Kozare i Mehmedovoj crkvi.

MEHMEDOVA CRKVA je mala katolička crkva u Kozarcu. Iako je službeni naziv Crkva Blažene Djevice Marije, lokalno stanovništvo je naziva "Mehmedova crkva" po istinitom događaju vezanim uz njenu gradnju i postojanje.

Priča koja prati ovu crkvu poznata je kao legenda o zabranjenoj ljubavi:

Krajem 19. i početkom 20. vijeka u Kozarcu je postojala prva savremena pilana u vlasništvu austrijskog industrijalca Karla Šmucera, čija se kćerka, Maria Šmucer zaljubila u Mehmeda Kulašića, radnika u pilani.

Kraj njihove ne podržane i ne prihvaćene ljubavi je tragičan - Maria je poslana nazad u Austriju, a Mehmed je ostao u Kozarcu u tuzi.

Da se "iskupi", Mariin otac Karl podiže kapelicu (oko 1902.) i potom malu crkvu (oko 1903.).

Mještani su crkvu nazvali Mehmedova crkva – po Mehmedu, i tako ostalo kao lokalni naziv.

Crkva je bila srušena tokom agresije Srbije na Republiku Bosnu i Hercegovinu 1992-1995, ali je obnovljena i otvorena 2011. uz zajedničku pomoć mještana svih vjerskih pripadnosti i potomaka Šmucerove porodice.

Legenda o ljubavi dvoje mladih Marie i Mehmeda i danas živi, jer Mehmedovu crkvu posjećuju zaljubljeni parovi pa se brdo često naziva "brdo ljubavi".

Sama crkva i priča oko nje posmatraju se kao simboli zajedništva i lokalne kulture svih Bosanaca ma koje vjere bili.

Crkva se nalazi kod Kozarca (općina Prijedor), Republika Bosna i Hercegovina, uz ulaz u Nacionalni park Kozara, na brežuljku s pogledom na okolnu prirodu. Temeljena na istinitim događajima, s primjesom legende, priča o Mehmedovoj crkvi u Kozarcu govori o vezi Mehmeda i Marije u vrijeme vladavine Austro-Ugarske Monarhije u Bosni i Hercegovini, no prkoseći podjelama i strahu, njihova ljubav ipak tragično završava, podsjetivši nas na to koliko predrasude mogu oblikovati i ograničiti nas život, te kakva je uloga društva koje nam želi odrediti ko smijemo, a ko ne smijemo biti – dok je svako od nas podjednako Božji gost na ovom svijetu...

Admira Fazlić rođena je u Prijedoru, Bosni i Hercegovini, živi i radi u Nizozemskoj. U svom radu i stvaralaštvu kombinira novinarsku preciznost s umjetničkim senzibilitetom, istražujući teme identiteta, historije i ljudskih sudbina.

Autorica je knjige Čovjek i fotografija, priče Fikreta Alića, čovjeka iza žice logora Tropolje. Mehmed i Maria – Mehmedova crkva i posveta ljubavi s Kozare je njen prvi roman.

Članice Ansambl Bosana, su pripremile i fine bosanske specijalitete za opuštenu druženje nakon promocije.

Knjigu Mehmed i Marija možete nabaviti po popularnoj cijeni kod autorice Admirae Fazlic

Nijaz Huremović, Kozarac.eu

Čovjek i fotografija: Fikret Alić, logoraš sa naslovnice Timea

Priča Fikreta Alića je ispričana u 12 poglavlja knjige autorice Admirae Fazlić, čiji je sadržaj dostojan nekog velikog filma.

Fotografija objavljena 1992. godine na naslovnici Timea na kojoj je pisalo 'Must it go on?' šokirala je svijet

U Trnopolju, na manifestaciji - noć u Trnopolju - u okviru koje je organiziran historijski čas, panel diskusija "Kako da pamtimo logore?" i izložba „Kolaž sjećanja“, održana

je i promocija knjige autorice Admire Fazlić ČOVJEK I FOTOGRAFIJA. (Program je realizirao Centar za mlade „Kvart“ u suradnji sa Fondacijom za izgradnju kulture sjećanja, Fondacijom Fridrich Ebert i Forumom ZFD).

Promocija knjige autorice Admire Fazlić Čovjek i fotografija, počela je nešto prije ponoći u sparnoj ljetnoj noći. Apsolutno posebno iskustvo je bilo prisustvovati jednom ovakvom događaju u ambijentu koji je prije tridesetak godina bio poprište jednog od najstravičnijih zločina počinjenih na kraju 20 stoljeća, u toku onoga što većina ljudi u Bosni i Hercegovini naziva agresijom i genocidom. Negdje pred kraj programa iz mraka se ukazuje kolona ljudi sa svjetiljkama koji se pridružuju okupljenim u Trnopolju, a koji su došli pješke iz Kozarca „Putem svjetlosti“ koji organizira tradicionalno organizacija Sedra iz Nizozemske.

Simbol nove agresije u Evropi

Među nama je i Fikret Alić. On je jedan od ključnih svjedoka ovog još uvijek nepresuđenog genocida na prostoru općine Prijedor. Sjećam se njegovog lika sa fotografije koju sam vidio još u Sarajevu u periodu opsade. Zapravo toliko je nevjerojatno vidjeti ga tu, tridesetak godina poslije. Fikret Alić, čovjek iza žice logora Trnopolje. Ta fotografija objavljena 1992. godine na naslovnici magazina Timea na kojoj je pisalo „Must it go on?“ šokirala je svijet.

Na vidjelo je izašlo ono o čemu se tada već nagađalo, a to je da su srpske snage u Bosni, pomagane od strane Srbije formirali koncentracione logore! Fotografija na kojoj se u prvom planu nalazio Fikret Alić podsjećajući na strašne slike

iz Drugog svjetskog rata postala je simbolom jedne nove agresije u Evropi. U namjeri da da identitet ovoj fotografiji i tako sačuva ovaj važan dio usmene historije autorica knjiga pristupila je obimnom poslu. Po njenim riječima: “Ova knjiga se fokusira na individualnu priču, ali i kao takva ona je sastavni dio kolektivnog sjećanja na rat u Bosni i Hercegovini“.

Podsjetimo da je samo kroz logor Trnopolje prošlo 23.000 ljudi!

Također u uvodnom djelu podsjeća nas na podatak Saveza logoraša BiH kako je u BiH tokom rata 1992-1995 registrirano 657 mjesta zatočenja – zatvora i logora, a da se 57 nalazilo na području općine Prijedor uključujući i one najzloglasnije: Omarsku, Keratem i Trnopolje. Na prostoru prijedorske regije ubijeno je više od 3.000 ljudi, a pronađeno je do sada 96 masovnih grobnica. Više od stotinu civila, bošnjačke i hrvatske nacionalnosti i dalje se vode kao nestali. U toku rada na ovoj knjizi otkrivena je i masovna grobnica Tomašica, vjerovatno najveća masovna grobnica u Evropi poslije Drugog Svjetskog rata.

Svi oni, a u njih ubrajam i sebe, koji su mislili da znaju šta se dogodilo u Prijedoru i okolici kroz ovu knjigu imaju priliku ući u onu dimenziju ličnog a iz koje svi brojevi koji se vezuju za zločine počinjene na području Prijedora počnu dobivati ljudsko lice. Kroz životnu priču Fikreta Alića saznajemo ne samo sudbinu jednog čovjeka, već svih onih koji su prošli kroz ono što se najpreciznije opisuje kao „još uvijek nepresuđeni Genocid u Prijedoru“.

Zastrašujuća nemoć i bezizlaznost

Priča Fikreta Alića je ispričana u 12 poglavlja, a započinje sa uvodnom pričom u kojoj Fikret Alić odgovara na pitanje Admire Fazlić: Kada je za tebe počeo rat?

U naredna dva poglavlja opisan je početak rata, te strašni dani, puni neizvjesnosti koje autorica opisuje pod naslovom „Skloništa i skrivanja“. Nemoć ovih ljudi da pronađu izlaz iz situacije u kojoj su se našli je zastrašujuća. Poput progonjenih životinja, pred konstantnom smrtnom opasnošću Fikret i ljudi koje je sretao iz dana u dan postaju svjesniji bezizlaznosti. Po stravičnoj atmosferi te bespomoćnosti, slike koje vam se ukazuju pred očima podsjećaju konstantno na scene iz filma Idi i gledaj sovjetskog reditelja Elema Klimova, a koji je možda najbolje opisao strahote Drugog svjetskog rata i posljedice koje one ostavljaju na nedužnog pojedinca. Baš kao i u tom filmu koji opisuje nacistički genocid u okupiranim dijelovima Sovjetskog Saveza u ovoj knjizi, ratna stvarnost koju opisuje Fikret Alić po svojim mračnim tonovima je zaprepastujuća.

Ono što slijedi je poglavlje pod naslovom Hapšenje i zarobljeništvo u logoru Keraterma, nakon čega zapravo tek

počinje agonija Fikreta Alića, ali i hiljada drugih nedužnih ljudi. Naredno poglavlje pod naslovom Beznade i zločini zapravo je najprecizniji opis onoga kroz šta Fikret Alić i ostali zatočenici logora prolaze. U poglavlju Logor Trnopolje i fotografija opisan je susret Fikreta Alića sa ekipom novinara u kojoj su bili Penny Marshal, Ian Williams i Ed Vulliamy, a koji su zapravo i najzaslužniji za otkrivanje užasa koji se događa u samom srcu Evrope, užasa koji je podsjećao na najmračnije slike iz Drugog svjetskog rata. Slijedi je bijeg Fikreta Alića iz Logora Trnopolje, a potom poglavlja u kojim se opisuju dani prognanstva, smrt Fikretovog brata te opis izbjegličkog života u Danskoj.

Poglavlja Traume, sudski procesi i nova ljubav i Negiranje istine i poricanje žrtve također su podjednako dramatični, a moglo bi se reći i zastrašujući. Fotografija Fikreta Alića, zbog svog značaja, postat će predmetom različitih interpretacija, a upravo to negiranje žrtve i poricanje istine postat će dodatna trauma Fikreta Alića. Pored toga, nažalost, unatoč svim dokazima i presudama, još uvijek u BiH, a posebno na prostoru Prijedora postoje opstrukcije kada je u pitanju istina, obilježavanje stratišta i općenito memorijalizacija dešavanja.

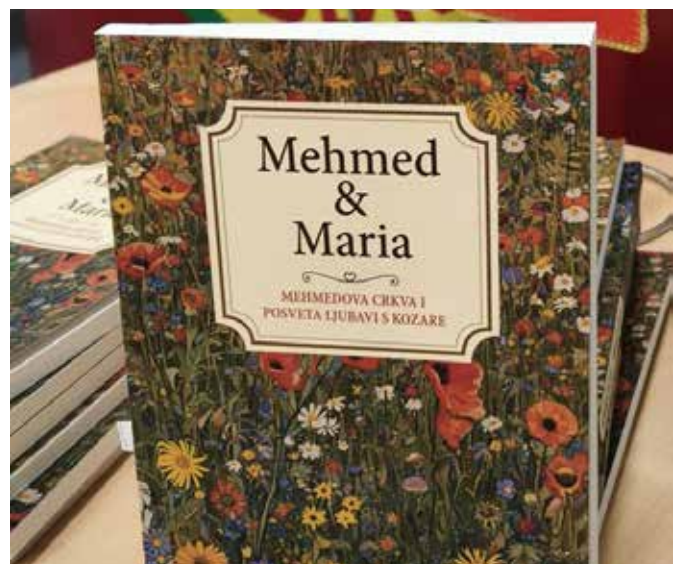
Istinski heroji

Izuzimajući šehidska mezarja i spomenik u Kozarcu samo je ispred logora Keraterm postavljena jedna ploča, dok u Trnopolju i dalje, na prostoru logora stoji bizarni spomenik "Palim srpskim borcima koji ugradiše živote u temelje Republike Srpske". Kada izuzmemo činjenicu da na ovom prostoru u trenutku najvećih zločina praktično nije ni bilo rata, ovaj spomenik isključivo opisuje današnji odnos spram žrtava zločinačke politike iz devedesetih godina potvrđujući onu tezu da se ovdje ne radi samo o fenomenu negiranja genocida i zločina, već o njegovom slavljenju.

Svako od ovih poglavlja, kao i cijela knjiga Admire Fazlić je u potpunosti sadržaj dostojan nekog velikog filma, a u što spada i posljednje poglavlje pod naslovom Nostalgija i povratak u Kozarac u kojem se, nakon svih proživljenih užasa, Fikret Alić vraća svom kraju, svom razrušenom domu koji obnavlja i u kojem započinje novi život kao i brojni drugi Kozarčani i Kozarčanke. Nakon čitanja knjige to izgleda potpuno nevjerovatno, a za takav čin nije potrebna samo ljubav, već i velika hrabrost. To ove ljude ovdje čini istinskim herojima.

Danas, dan nakon Trnopolja, ljudi odlaze na mjesto gdje se nalazio zloglasni logor Omarska ne odustajući od svoje borbe za pravo na sjećanje žrtava. Neprijatelji svakodnevno i bez prestanka granatiraju relativizacijom, afirmacijom zaborava, negiranjem i slavljenjem zločina i zločinaca...

Nihad Kreševljaković, ALJAZEERA

A black and white portrait of Miroslav Krleža, an elderly man with white hair, looking slightly to the left with a serious expression. He is wearing a dark jacket over a light-colored shirt and a dark tie.

"Šta je stećak? Oličenje
gorštaka Bosanca!
Šta radi Bosanac na stećku?
Stoji uspravno! Digao glavu,
digao ruku! Ali nigdje,
nigdje, nikad,
niko nije pronašao
stećak na kome
Bosanac
kleči i moli.
Na kom je
prikazan
kao sužanj".

Miroslav Krleža

07.07.1893

29.12.1981

Enes Kišević dobitnik književne nagrade Ante Zemljar za 2026. godinu

Književnik Enes Kišević ovogodišnji je dobitnik književne nagrade „Ante Zemljar“, odlučilo je Prosudbeno povjerenstvo Hrvatskog književnog društva na sjednici održanoj 12. veljače 2026..

Nagrada „Ante Zemljar“ utemeljena je 14. veljače 2022., povodom 100. obljetnice rođenja književnika Ante Zemljara, a dodjeljuje se istaknutim autorima iz zemlje i inozemstva koji su svojim stvaralaštvom i originalnošću ostavili izniman trag na području književnosti.

Prosudbeno povjerenstvo radilo je u sastavu: Anđelka Korčulanić, Ivan Dobra Žirjanin, Srđan Duhović, Ljiljana Dobra i Valerio Orlić.

Svečano uručenje nagrade Enesu Kiševiću održano je 18. veljače/februara 2026. godine u MKD Ilinden (Matačićeva 5, Rijeka), na datum rođenja Ante Zemljara. Nagrada se sastoji od diplome, medaljona s likom književnika te umjetničke fotografije s motivima otoka Paga, Zemljara rodno mjesto, autora Emilije i Stojča Tocinovskog iz Skoplja.

Hrvatsko književno društvo zahvalilo je svim društvima, udrugama i kulturnim institucijama koje su sudjelovale u nominacijama. Zbog velikog broja renomiranih autora predloženih za nagradu, Prosudbeno povjerenstvo donijelo je odluku da prethodno nominirani književnici ostaju trajno nominirani za svaku sljedeću godišnju nagradu, uz njihov osobni pristanak.

Dosadašnji dobitnici nagrade „Ante Zemljar“ bili su Giacomo Scotti (2023), Diana Burazer (2024) i Boris Jovanović Kastel (2025).

U Zagrebu i oko njega, crta i piše Mesud Bužimkić, dipl. ing. arh.

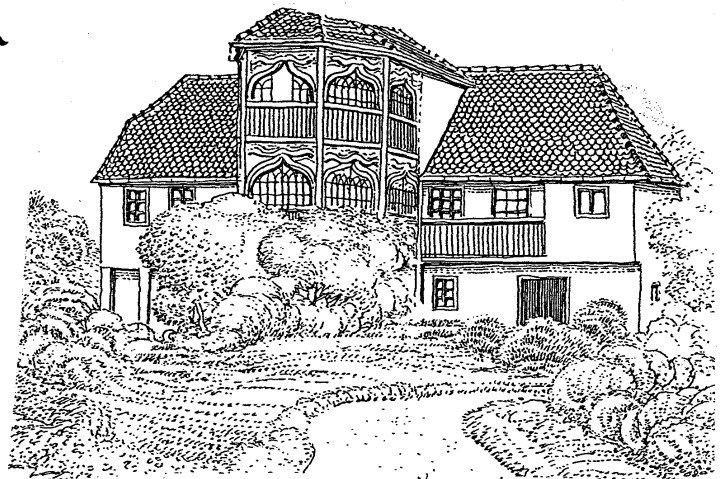
MARKOV TRG

SKLADNA CJELINA KUĆA NA ISTOČNOJ STRANI MARKOVOG TRGA U ZAGREBU, SRUŠENA JE POČETKOM 20. ST. ZBOG GRADNJE NOVE SABORSKE ZGRADE.

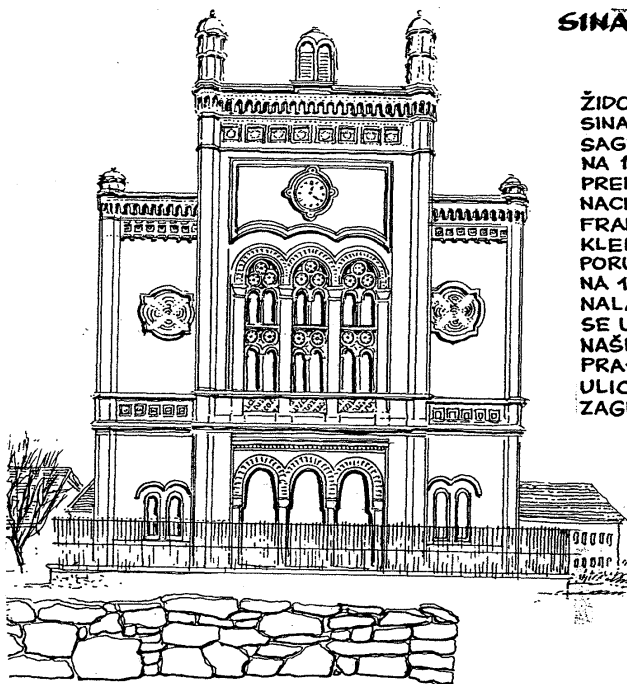
GAJEVA KUĆA

KUĆA LJUDEVITA GAJA NA MIROGOJU PORUŠENA JE 1873. ZBOG GRADNJE CENTRALNOG GRADSKOG GROBLJA, NA IMANJU RADI KOJEG JE GLASOVITI ILIRAC KRAJEM ŽIVOTA PAO POD STEČAJ.

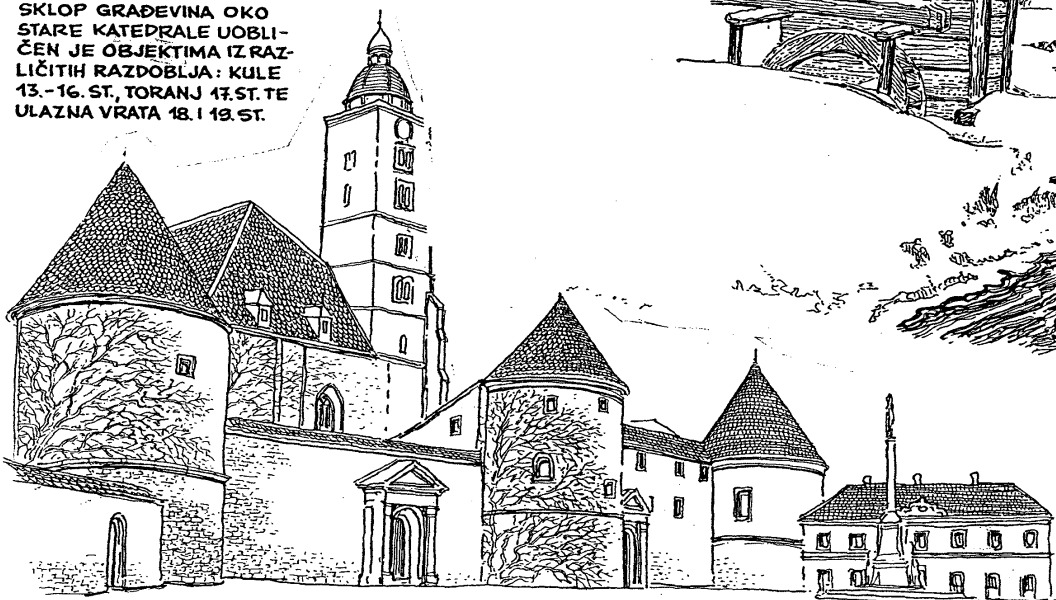
SINAGOGA

ŽIDOVSKA SINAGOGA SAGRAĐENA 1866./67. PREMA NACRTIMA FRANJE KLEINA, PORUŠENA 1941. NALAZILA SE U DANAŠNJOJ PRAŠKOJ ULICI U ZAGREBU.

KATEDRALA

SKLOP GRAĐEVINA OKO STARE KATEDRALE UOBLIČEN JE OBJEKTIMA IZ RAZLIČITIH RAZDOBLJA: KULE 13.-16. ST., TORANJ 17. ST. TE ULAZNA VRATA 18. I 19. ST.

ŠESTINSKE PRALJE

ŠESTINSKE PRALJE BRINULE SU SE ZA ČISTOĆU RUBLJA ZAGREBAČKE GOSPODE SVE DO POJAVE PRVIH GRADSKIH SERVISA ZA PRANJE VEŠA.

Promocija etnografskog romana Halima u Zagrebu i Ljubljani

Nakon Crikvenice Književni karavan s “Halimom” u Zagrebu i Ljubljani

Pod visokim pokroviteljstvom Federalnog Ministarstva izbjeglica i raseljenih lica u okviru projekta Književni karavan “Promocija suvremene književnosti Bosanske Krajine” 8. decembra/prosinca 2025. godine u Zagrebu i Ljubljani održana je promocija romana “HALIMA” autorice Diliste Međedović iz Bihaća, inače rođene Dubičanke.

Prema riječima nosioca projekta mr. Jasmina Spahića direktora Regionalnog odbora Merhamet Banja Luka osnovni smisao kulture sastoji se u tome da olakša održanje, produženje i napredak ljudskog društva i zbog toga Bošnjaci – muslimani treba da njeguju i baštine svoju kulturu, svoje običaje jer je ona bitna sastavnica, bitan element našeg bošnjačkog identiteta i tradicije.

Na promociji koja je održana u Kulturno-informativnom centru Veleposlanstva Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj mnogobrojnu publiku je pozdravila Veleposlanica Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj Nj.E. Elma Kovačević Bajtal

“Zahvaljum vam se svima za podršku promociji bosanskohercegovačkih autora i djela, dobrodošli u vaš prostor, ovo je teritorij države Bosne i Hercegovine i sviju koji žele dobro Bosni i Hercegovini. Zahvaljumem se gospodinu Beganoviću što pravi mostove između Crikvenice i Velike Kladuše, danas smo evo u Zagrebu, hvala gospodinu Beganoviću što gradite ove mostove, to jest lukove ovih mostova koji imam osjećaj nikad neće prestati. Svakako se zahvaljumem instituciji Bosne i Hercegovine koja je podržala ovaj glavni projekat. Jako je važno da se djela Bosansko-hercegovačkih autora promovišu van domovine. Svakako se zahvaljumem inicijatorima i promotorima i naravno našoj cijenjenoj autorici gospođi Međedović, želim još puno djela i da se što češće viđamo u ovim prostorima. Vi znate da je ovo dom svih onih koji žele dobro Bosni i Hercegovini, a kako vidim svi su tu, poručila je Nj.E. Kovačević Bajtal

Na promociji u Ljubljani koja je održana u organizaciji Društva bosansko-hercegovačkog i slovenskog prijateljstva Ljiljan prisutnima se obratio predsjednik udruženja Elvis AlukićDrago mi je što vidim mnogo novih lica, ja ću se ime društva Ljiljan od srca zahvaliti i promotorima gostima i autorici i svima vama na dolasku.Društvo Ljiljan slavi 35 godina postojanja i nastavlja sa renoviranjem i proširenjem

svojih prostorija kako bi se ljudi što više družili.Naše prostorije ovdje gdje se trenutno nalazimo su vlasništvo našeg društva Ljiljan, znači mi smo vlasnici ovih prostorija, uspjeli smo da kupimo ove prostorije društva Ljiljan, ali se nismo zaustavili samo kod toga, nego smo dokupili još 60 kvadrata ovih prostorija koji su ovdje u nastavku koje renoviramo, pa smo sad u toj nekoj fazi renovacije, zato se izvinjavam na nekim detaljima gdje nije sve lijepo još savršeno, ali će ako Bog da u roku godinu, dvije dana biti i kad ove prostorije u površini 160 ili 170 kvadrata zažive u svom pravom punom sjaju, tad ćemo biti još ponosniji da vas i tada ugostimo sa istim projektom, ili sa nekim novim projektom. Tako da dragi moji, ono što bi želio poručiti za sam kraj da ne odugovlačim jeste da se što više družimo.

Promotori romana su bili Jasmin Spahić koji je nositelj projekta Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, književnik iz Hrvatske Damir Maras te predstavnik bošnjačke nacionalne manjine Grada Crikvenice Denis Beganović. Moderatorica promocije je bila Sedžida Beganović-Isaković.

Kultura može biti dimenzirajući faktor prosperiteta jednog naroda, pogotovo u vremenu koje dolazi. Faktor kulture ima svoje dodatno značenje u opstanku Bošnjaka – muslimana, kao pripadnika i islamskog civilizacijskog kruga. U Evropi je teško opstati bez jake kulturne rezistencije pogotovo kao nekršćanski element. Toga su bili svjesni neprijatelji Bošnjaka – muslimana jer su im nametane tuđe kulturne vrijednosti i sadržaji, kao što su i minimizirane i prikriivanje one koje su sami baštinili- kazao je mr. Spahić.

Roman “Halima” prati život glavne junakinje, Halime. Priča je smještena u predratno Sarajevo i donosi atmosferu prošlih vremena, s naglaskom na međuljudske odnose, tradiciju, ljubav i moralne vrijednosti, istovremeno oslikavajući predratno Sarajevo.

Autorica Međedović koristi monološki stil pripovijedanja kako bi izrazila osobnu subjektivnost prema likovima, razbijajući predrasude o ulozi žene u prošlim vremenima. Njezina proza bogata je metaforama i slikovitim opisima koji čitatelja uvode u bosanski krajolik, gdje “i kamen ima višestruko značenje”.

Kroz Haliminu sudbinu, autorica evocira ljepotu međuljudskih odnosa, poštovanja i iskrenog prijateljstva iz vremena prošlog vjeka. Roman nas podsjeća na vrijednosti koje smo zaboravili u modernom, virtualnom svijetu, udaljivši se jedni od drugih i od samih sebe. "HALIMA" predstavlja putokaz prema čovjeku, ljudskosti, moralnim načelima, a iznad svega, prema ljubavi kao životnoj vodilji. Središte priče čini čista i iskrena ljubav između Halime, djevojke odrasle bez majke, i Ishaka, mladića bez oca. Njihov susret, opisan poput susreta ptice i oluje, prerasta u duboku povezanost- kazao je između ostalog promotor Denis Beganović.

Inspiraciju za roman autorica je pronašla u slici "Bjelašnica" slikara Taiba Kovača, posebno u motivu kućice s crvenim krovom, koja simbolizira toplinu doma i duhovnu povezanost s bosanskim krajolikom. Autorica Dilista Medjedović kazuje o ljubavi Halime i Ishaka

To je ljubav između učiteljice i ljekara, koja rađa se spontano, kroz poglede i nježne riječi. Kada Ajša zatraži Haliminu ruku za svoga sina, otkriva se očeva bezuvjetna ljubav prema kćeri, stvarajući atmosferu bajke. "Bašča sevdaha" puna je mirisa, alitada upoznajemo pravu Haliminu prirodu – blagu i punu empatije. U trenutku vlastite sreće, ona misli na oca, osjećajući bol pri pomisli na njegovu samoću. Pitanja o njegovoj budućnosti, o tome tko će ga dočekati i brinuti o njemu, ispunjavaju njezine misli- otkrila je dio iz romana.

Roman "Halima" je treći po redu autorice Diliste Medjedović, dobitnice brojnih priznanja, nakon izdanja "Biseri basanskodubičke sehare" i "Zlatno doba", a u pripremi je roman "Almas grana".

U umjetničkom dijelu karavanu su upotpunili zvuci flaute i sevdaha u izvođenju Sofie Sonje Sović i Abdulaha Alije Bećirevića u Zagrebu, odnosno članovi muzičke sekcije "Ljiljana" solisti na harmonici Alen Kahrimanović i Ajdin Porčić u klasi profesora Zilhada Džanovića, te čitanjem odlomaka hrvatski književnik i kantautor Damir Maras. Moderatorica programa bila je Sedžida Beganović-Isaković.

Književni karavan, nakon Crikvenice, Zagreba i Ljubljane s ciljem jačanja kulturnih veza među bošnjačkom dijasporom planira posjetiti i druge evropske gradove.

Na kraju promocije u Ljubljani, predstavnik bošnjačke nacionalne manjine Grada Crikvenice Denis Beganović kao inicijator se zahvalio članoviđa udruženja Ljiljan te uručio nekoliko knjiga predsjedniku udruženja Elvisu Alukiću. Knjige su nastale u izdavaštvu Nacionalne koordinacije Bošnjaka u Republici Hrvatskoj i našeg saborskog zastupnika Armina Hodžića, a pred vrijednih knjiga uručio je i poklone u ime Grada Crikvenice.

Snimke sa obje promocije možete pogledati na našem YouTube kanalu Bošnjaci u Hrvatskoj

Denis Beganović

ZAHVALNICE MEDIJIMA ZA PRAĆENJE MANJINSKIH AKTIVNOSTI U 2025.

NOVINAR NENAD JOVANOVIĆ, EMISIJA PRIZMA I PORTAL WWW.NACIONALNEMANJINE.HR DOBILI ZAHVALNICE KOORDINACIJE VPNM GRADA ZAGREBA

Koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba dodijelila je zahvalnice medijima za praćenje manjinskih aktivnosti tijekom 2025. godine. Svečana dodjela održana je 31. siječnja/januara 2026. u velikoj dvorani Novinarskog doma u Zagrebu. Zahvalnice za istaknut rad, predanost, dosljednost i viziju u izvještavanju o manjinskim temama dodijeljene su novinaru Novosti Nenadu Jovanoviću, emisiji Prizma, zahvalnicu je preuzela urednica Sanja Pleša, i portalu www.nacionalnemanjine.hr, zahvalnicu je preuzela glavna urednica Slavica Šarović. Ovom je prigodom obilježen i Međunarodni dana vjerskih sloboda, koji se u ovom obliku obilježava već četvrtu godinu zaredom.

U ime organizatora okupljene je pozdravio tajnik Koordinacije Zoltan Balaž Piri, istaknuvši važnu ulogu medija u informiranju, povezivanju zajednica i stvaranju prostora za dijalog te naglasivši da se ovaj susret s medijima, koji je prvi puta održan 2015. godine, danas s pravom može nazvati tradicionalnim. Posebno je naglašena važnost poštovanja vjerskih sloboda, slobode savjesti i međusobnog uvažavanja kao temeljnih vrijednosti multietničkog i multikulturalnog Zagreba.

Saborski zastupnik i predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba Armin Hodžić, zahvalio je prisutnima na dolasku te istaknuo kako je obilježavanje Međunarodnog dana vjerskih sloboda važno za izgradnju otvorenog, uključivog i tolerantnog društva. Zahvalio je Gradu Zagrebu, vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina, te medijima koji kontinuirano prate i promiču manjinske teme, kao i veleposlanicama i predstavnicima veleposlanstava matičnih zemalja. Posebno je naglasio važnost zajedničkog ustrajanja u radu i suradnji, istaknuvši Dan nacionalnih manjina kao dobar primjer zbližavanja sugrađana i pripadnika nacionalnih manjina u Zagrebu.

Događaju su prisustvovali brojni predstavnici diplomatskog zbora, među kojima veleposlanik Republike Češke Petr Gandalovič, veleposlanica Republike Turske Nurdan Erpulat Altuntaş, savjetnica mađarskog veleposlanika Klara Galli-Baronfeind, predstavnici veleposlanstava Slovenije, Poljske i Bugarske, kao i predstavnici Grada Zagreba i

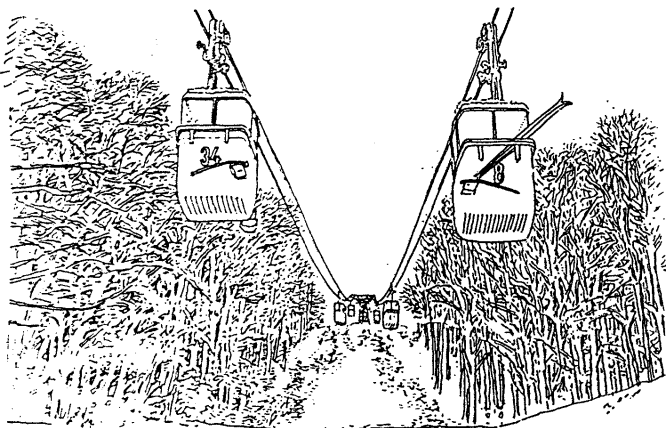
nadležnih institucija. Prisutne je pozdravila i Tanja Horvatin, voditeljica Odjela za nacionalne manjine u Gradskom uredu za kulturu i civilno društvo, a događaju su nazočili i Ema Culi, predsjednica Odbora za nacionalne manjine Skupštine Grada Zagreba, Aleksa Đokić, voditelj Službe za prava nacionalnih manjina Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina RH, te Salih Huremović, predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Zagrebačke županije.

Svečanosti su nazočili i predstavnici vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj, uključujući predstavnike kršćanskih crkava, Baha'i zajednice, Makedonske pravoslavne crkve te Židovske općine Zagreb, čime je dodatno naglašena poruka međusobnog poštovanja, dijaloga i suživota. Program je zaključen prigodnim druženjem uz domjenak, u ozračju zajedništva i potvrde zajedničke odgovornosti za očuvanje i promicanje prava nacionalnih manjina i vjerskih sloboda u gradu Zagrebu.

Tekst: Nina Balaž Piri, foto Nina Balaž Piri i Slavica Šarović

Ilustracije Zagreb i oko njega, crta i piše Mesud Bužimkić, dipl. ing. arh.

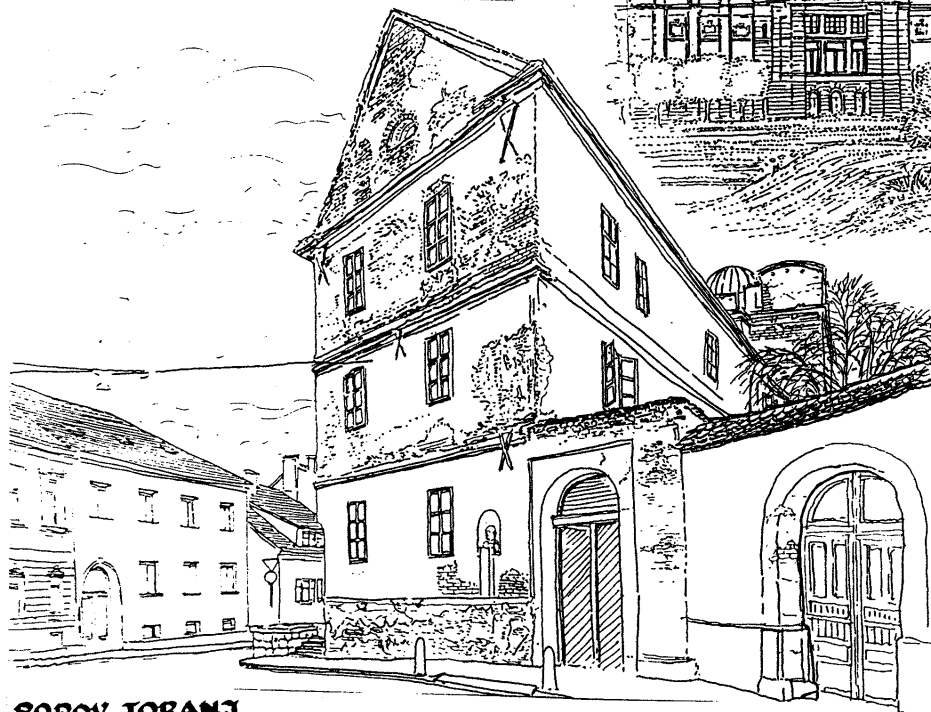
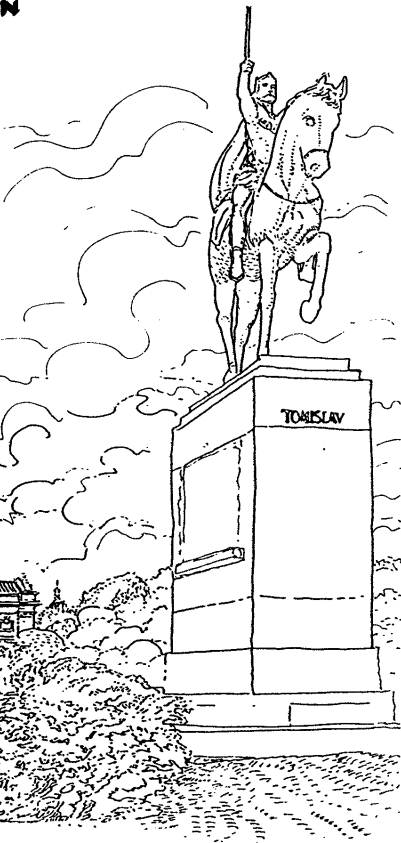

ŽIČARA

ZAGREBAČKA ŽIČARA NAJVEĆA NA BALKANU, DUŽINE 3.636 M S VISINSKOM RAZLIKOM OD 667M IMA GORNJU POSTAJU NA TOČNO 1000 M NADMORSKE VISINE.

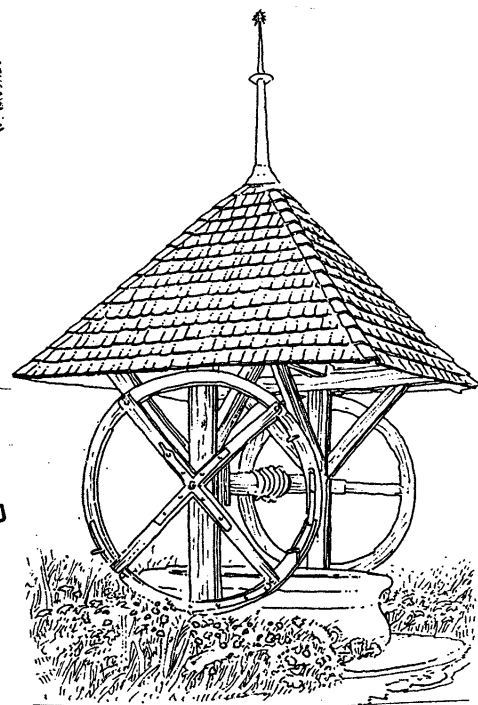
UMJETNIČKI PAVILJON

ŽELJEZNA KONSTRUKCIJA KUPOLE UMJETNIČKOG PAVILJONA U ZAGREBU POSTAVLJENA 1898. GODINE, NATKRIVALA JE HRVATSKI IZLOŽBENI PROSTOR NA MILENJSKOJ IZLOŽBI U BUDIMPEŠTI 1896. GODINE, NAKON ČEGA JE RASTAVLJENA I VRAĆENA U ZAGREB.

POPOV TORANJ

POPOV TORANJ NA GORNJEM GRADU U PROŠLOSTI JE ČESTO MIJENJAO NAMJENU: KAPTOL GA JE SAGRADIO 1254. GOD. KAO UTVRDU, PROSVJETITELJ IVAN ZAKMARDI 1651. KULU PREUREĐUJE U ŠKOLU, A 1903. U TORNJU JE UREĐENA ZVEJZDARNICA KOJA U NJOJ RADI I DANAS.

ZDENAC

DVORIŠTE KUĆE U DEMETROVOJ ULICI 11 U ZAGREBU KRASI STARI ZDENAC IZ 16. STOLJEĆA S DOGRAĐENIM KROVOM IZ 17. STOLJEĆA.

VLAŠKA

U VLAŠKOJ ULICI, STOLJEĆIMA JEDINOJ ULICI DONJEG GRADA, KOJA SE POD NAZIVOM VICUS LATINORUM SPOMINJE 1198. STANOVALI SU OBRTNICI: OPANČARI, UŽARI, KRAMARI ITD.

Petnaesta godišnjica smrti Fadila Hadžića

Kumovao i osnivanju Pulskog filmskog festivala

Dana 3. siječnja/januara 2026. godine navršilo se 15 godina otkako je umro Fadil Hadžić, izuzetan svestrani kulturni stvaralac. Preminuo je u 89. godini života u Zagrebu.

Fadil Hadžić snimio više od dvadeset filmova, napisao više od 50 dramskih djela, osnovao Jazavac, Komediju, Vidru, Duga-film, uređivao Vjesnik u srijedu, Telegram, pokrenuo Oko, uređivao Kerempuh... U 20. stoljeću Hrvatska sigurno nije imala tako svestranu ličnost, a zahvaljujući inicijativi Duška Ljuštine dobio je ulicu u Zagrebu.

Književnik, scenarist, filmski redatelj, slikar i novinar rođen u Bileći (BiH) 23. travnja/aprila 1922. – Zagreb, 3. 1. 2011.). Diplomirao slikarstvo na Akademiji likovne umjetnosti u Zagrebu. Glavni urednik satiričnog časopisa Kerempuh (1946.-1950.) u sklopu kojega pokreće Kerempuhov studio za crtani film te Kerempuhovo vedro kazalište iz kojeg će se razviti Gradsko kazalište Komedija. Godine 1951. osniva i vodi Duga film, prvo hrvatsko poduzeće za proizvodnju crtanih filmova. Direktor je Zora filma (1952.), glavni urednik tjednika VUS (1953.-1956.) i Telegram (1960.-1962.), urednik kulturne rubrike Vjesnika (1956.-1957.), član uredništva časopisa Filmska kultura (1957.-1969.), osnivač i glavni urednik kulturnog tjednika Oko (1973.), urednik u izdavačkom poduzeću Stvarnost (1957.-1969.).

Od 1954. do 1955. godine obnašao je dužnost predsjednika Hrvatskog novinarskog društva (tadašnjeg Društva novinara Hrvatske). Osnivač je Satiričkog kazališta Jazavac (danas Satiričko kazalište Kerempuh) te od 1964. do 1984. njegov prvi umjetnički direktor, s prekidom u sezoni 1981./82. kada je bio intendant zagrebačkog HNK. U sklopu Kerempuha 1976. pokreće kazališni festival Dani satire, a 1981. otvara Teatar Vidra. Kao slikar od 1977. izlagao na tridesetak samostalnih i skupnih izložbi. Godine 1961. debitirao kao filmski redatelj s dokumentarnim (Zemlja s pet kontinenata) i igranim dugometražnim filmom (Abeceda straha); do 2008. prema vlastitim scenarijima snimio 16 igranih filmova (Desant na Drvar, 1963.; Službeni položaj, 1964.; Protest, 1967.; Sarajevski atentat, 1968.; Lov na jelene, 1972.; Novinar, 1979.; Zapamtite Vukovar, 2007. i dr.)

Kao glavni urednik Vjesnika u srijedu inicirao je da se pod pokroviteljstvom VUS-a revija filmova u Puli pretvori

u Festival jugoslavenskog igranog filma. Od 1952., kada je kao dramski pisac debitirao s Dosadnom komedijom, postavljenom u zagrebačkoj Komediji, napisao je šezdesetak komediografskih djela igranih u preko osamdeset kazališta u zemlji i inozemstvu. Većina ih je praižvedena u Satiričkom kazalištu Jazavac (Kerempuh), u kojem su u razdoblju od 1966. do 2010. postavljena 44 Hadžićeva djela, te dvadesetak kraćih tekstova, igranih u sklopu satiričkih kolaža različitih autora.

Jedanaest Hadžićevih djela praižvedeno je i u kazalištu Komedija, gdje je često surađivao s redateljem Georgijom Parom. U središtu pozornosti Hadžićevih komedija razne su društvene i individualne devijacije (pomodarstvo i malograđanština, privredni kriminal, birokratizam, zloporaba položaja, nemoral), pri čijoj se razradi uglavnom koristi standardnom komediografsko-satiričkom tipologijom i obrascima, nerijetko ih zasnivajući na muško-ženskim nesporazumima i generacijskom sukobu. Iako često nadahnute aktualnim događanjima i opsesivnim društvenim temama, Hadžićeve komedije rijetko ulaze u izrazitiji polemičko-problemski diskurs, gradeći svoj uspjeh kod šire publike na prepoznatljivosti situacija, žurnalističkoj jednostavnosti izraza, dinamičnosti radnje i neposrednoj, jednoznačnoj duhovitosti. Izuzetak je nekoliko komedija u kojima propituje mogućnosti suvremenog dramskog pisma (Hotel za luđake, 1957.) i modela „kazališta u kazalištu“ (Dosadna komedija, Hitler u partizanima, Naručena komedija) ili ih piše ih kao parabole i „fantazije“ s potencijalno provokativnim aluzijama (Ljudi i majmuni; Revolucija u dvorcu, 1970.). Osim kao komediograf Hadžić se u kazalištu iskušao i kao pisac libreta za operu Borisa Papandopula, Požar u operi (HNK Zagreb, 1983.). Svoja razmišljanja o odnosu kazališta i znanosti prema komediografiji, Hadžić je iznio u nekoliko polemičkih tekstova (Sudbina komedije, Iskušenja komediografa), a 1961. je priredio i prošireno hrvatsko izdanje francuske knjige Smijeh – uvod u naučnu studiju o smijehu. Dobitnik je niza nagrada i priznanja, među kojima su i Nagrada grada Zagreba za cjelokupno stvaralaštvo (1975.), Nagrada „Vladimir Nazor“ za životno djelo (1985.) i Nagrada „Dubravko Dujšin“ (1988.).

In memoriam

Preminuo dr. Suhel Osman, veliki čovjek i veliki stručnjak, nesebično posvećen ljudskom zdravlju

1948. – 2026.

Hrvatsku i Siriju volio je podjednako

Preminuo je 11. siječnja 2026. dr. med. Suhel Osman, doktor u ordinaciji opće medicine u Puli i drugim istarskim gradovima i općinama. Rođen je 24. kolovoza/augusta 1948. godine u Siriji, u Damasku, gdje je završio osnovu školu i gimnaziju. Živio je u Puli od 1979. godine, a diplomirao na riječkom Medicinskom fakultetu. Nakon stažiranja odlučio je živjeti u Istri. Oženjen, supruga iz Istre, imaju kćer (viša medicinska sestra zaposlena u Labinu) i sina kardiologa (u Kliničkom bolničkom centru Rijeka).

Veliki čovjek i veliki stručnjak u svemu nesebičan, jer je doslovno bio onaj tko se brine za dobrobit drugih više nego za svoju. Nesumnjivo će jako nedostajati ne samo porodici, nego mnogim pacijentima i prijateljima. Krasila ga je izuzetna ljudska toplina, susretljivost, vedrina bez obzira na vrijeme u koje mu se ljudi obraćaju za zdravstvenu pomoć. Pulske kolege/ce kao i mnogi zdravstveni djelatnici o dr. Osmanu govore najljepšim riječima.

Medicinska sestra Fatima Jukan na Facebook je napisala: Pogodila me jako tužna vijest, napustio nas je čovjek u punom smislu riječi čovjek. Liječnik koji je živio da pomogne drugom, a njemu kako bude. Radeći s njim 20 godina naučio me je mnoge stvari koje će mi ostati za života urezane. Nikad ali nikad u tih 20 godina nije kukao i sve smo dijelili i dobro i loše, ali njemu je sve bilo dobro i bio je zahvalan. Hvala ti na svemu dobri moj dr. Osman!

“Innalillahi wa inna ilayhi raji’un”

Za zdravstveni rad u ratno doba Pomorsko zapovjedništvo za Sjeverni Jadran odalo mu je priznanje ZAHVALNICOM za učešće i doprinos u Domovinskom ratu RH. Također je bio zapažen njegov angažman s izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine, što je bilo posebno ljudsko i profesionalno iskustvo. Valja podsjetiti da je Suhel Osman došao u bivšu državu Jugoslaviju u vrijeme kada je bilo dosta stranih studenata iz njegove zemlje, ali i drugih država - Alžira, Iraka, arapskih i ostalih zemalja, a studij je za njih bio besplatan.

Rado se je dr. Suhel Osman prisjećao studija na Medicinskom fakultetu u Rijeci, kada su ga kolegice i kolege izvrsno primili i puno pomagali tijekom studija glade jezika, predavanja, vježbi. Da nisu kolegice i kolege bili tako susretljivi, puno teže bi bilo dobiti diplomu, a s njima je do kraja života prijateljski

i profesionalno komunicirao. U Rijeci je obavio i stažiranje i potom je uslijedila Istra, najprije Pula. Njegova medicinska karijera započela je u pulskoj Općoj bolnici gdje je također bio jako dobro prihvaćen i već na startu osjećao se kao građanin Pule, građanin Istre. Počeo je raditi u Domu zdravlja, zatim u Tvornici stakla, Uljaniku, te na Hitnoj pomoći. Na Hitnoj je radio 15-ak godina i poslije specijalizacije sudjelovao u Domovinskom ratu (godinu i osam mjeseci), a krajem 1993. otvora privatnu ambulantu opće medicine. Često je znao isticati – kada radiš u Bolnici onda se možeš osloniti na kolege, dok je privatna ambulanta nešto sasvim novo, drugo iskustvo, gdje djeluješ sam. Ipak nakon dvadesetak godina rada u bolnici vrlo uspješno se može voditi privatna ambulanta. S poštovanjem je govorio o povijesti zdravstva Istre i cijele RH, podsjetivši da je u Hrvatskoj prvu uspješnu transplantaciju bubrega izveo prof. dr. Vinko Frančišković sa suradnicima u Rijeci, 1971., a koji je živio i radio u Puli. Prof. dr. Zvonimir Maretić je kao infektolog na Zaraznom odjelu proizveo serum protiv otrova pauka crne udovice. U Puli su djelovali i poznati doktori Capar, Murr, Borovečki, Slišković, Turčić, Deprato, Kremenić, Fras i ostali.

Osvrćući se na događanja u domovini Siriji, uvijek je podvlačio da narod Sirije nije nikada napao ni jednu zemlju i primao je izbjeglice iz svih krajeva svijeta (iz bivše države Jugoslavije za vrijeme II. Svjetskog rata). Tamo žive muslimani i kršćani i nikada u povijesti nije rušena ni jedna crkva, ni jedna džamija, nažalost - danas se sve ruši.

U uzornoj liječničkoj karijeri dr. Osman zabilježio je mnogo raznovrsnih zdravstvenih zbivanja od kojih se najradije sjeti jednog poroda i plača bebe koja je došla na ovaj svijet. Taj porod mu se učinio kao rađanje novog svijeta. I rad s izbjeglicama BiH, bio je nezaboravan, jer je to bilo posebno ljudsko i profesionalno iskustvo. Vidjeti te ljude i komunicirati s njima koji su otjerani s kućnog praga, nije bilo nimalo jednostavno, bilo je jako emotivno. Kao čovjek i liječnik uvijek je nastojao da im pomogne, no ipak je bilo najteže kada je pred sobom imao ljude u poodmaklim godinama i djecu, tako da se samo od sebe nametalo pitanje - zašto su oni morali biti žrtve rata i kome je to u interesu.

Odavno sam prijateljevao s dr. Suhelom i govorio mu - kada bi se mogao vratiti film života od rođenja, da li bi opet krenuo istom životnom stazom – bez dileme je odgovarao - Životni put koji sam prošao opet bih ponovio i ništa ne bih mijenjao!

Asim Čabaravdić

Večer folklora i sevdaha u organizaciji KUD BOSNA Istarske Županije

U organizaciji KUD BOSNA Istarske županije upriličen je bogat i zanimljiv program 13. decembra/prosinca 2025. godine, u sklopu Večeri folklora i sevdaha, a na pragu oproštaja sa starom i u susret s Novom 2026. godinom. U pulskom Domu branitelja okupio je brojnu publiku, uzvanike i izvođače, a po završetku nastupa desetak društava iz Hrvatske i Slovenije, koji su nagrađeni velikim pljeskom, mnogi su se posjetitelji predstavili svojim folklornim umijećem.

Pokrovitelji ove tradicionalne vrijedne manifestacije su Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Istarska županija i Grad Pula. Nastupili su:

KUD BOSNA Istarske županije,
KUD PLAMEN Zenica BiH,
KUD SEVDAH Rijeka,
KUD SEVDAH Jesenice, Slovenija,

Dramsko literarna sekcija BOSANSKI BEHAR Pula, koja djeluje unutar Bošnjačke nacionalne zajednice Pule i Istarske županije,

KUD ĐULISTAN Labin,

FADIL GRAČIĆ Pula, naš poznati interpretator sevdaha,

Zbor YAMANHANE Pula, novonastali ženski zbor »JamanHane«, koji s puno strasti njeguje i izvodi sevdalinke, a voditeljica zbora je Ana Orsag

FD UMAG, Umag,
BKUD VODNJAN, Vodnjan
i NARCIS BAND.

Voditelj programa Enis Omerović toplo je pozdravio uzvanike i posjetitelje, te podvukao da ova i sve ostale slične manifestacije društva imaju prvenstveni cilj da se predstave običaje i kultura iz matične domovine Bosne i Hercegovine. Tako se njeguje i čuva tradicija, identitet i izuzetno vrijedna kulturna baština Bošnjaka. Ali, programu je već uobičajeno da sudjeluju i društva koja njeguju istarski folklor kao i ostala koji se predstave sa svojim običajima, kulturom i atraktivnim narodnim nošnjama.

Prigodnim riječima izvođačima i publici obratili su se uzvanici koji su naglasili važnost očuvanja tradicije, kulturnog stvaralaštva i međusobnog upoznavanja i razumijevanja, te ukazali na vrednote uspostave prijateljskih veza. Isto tako, naročito je naglašeno kako su Istarska

županija kao i grad Pula uzorni primjer u promociji i podršci multikulturalnosti i multietničnosti, što u Istri nije u teoretskim sferama, nego je praksa življenja.

U ime Tibora Varge, predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, Ishak Hodžić, član Savjeta, obratio se uzvanicima i izvođačima programa najprije čestitajući vodstvu KUD-a BOSNA na dobro organiziranom programu, te izvođačima na odličnoj izvedbi.

-Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske pruža maksimalnu potporu ovakvoj aktivnosti, ovakvim programima, kojima se izravno njeguje kultura i običaji manjina. Veoma je dobro i jako važno da među izvođačima programa, kao i u djelovanju društava, imamo članstvo svih uzrasta, a posebice mladih kao garancija da se ova vrijedna djelatnost prenosi na djecu i mladež, te da će ovakvih večeri folklora i sevdaha biti i u budućnosti, poručio je Hodžić.

Na kraju programa uručene su zahvalnice društvima, institucijama, udrugama i pojedincima koji su pružili potporu da se i krajem 2025. godine organizira Večer folklora i sevdaha u organizaciji KUD BOSNA Istarske Županije. Nakon toga upriličen je domjenak za izvođače i posjetitelje, te zabava za sve uz popularni NARCIS BAND.

VEČER FOLKLORA I SEVDAHA U ORGANIZACIJI KUD-a "BOSNA" ISTARSKKE ŽUPANIJE

**112 SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE RH - VIŠE
OD 12 MILIJUNA EURA MANJINAMA ZA PROGRAME KULTURNE AUTONOMIJE**

